Bundel van de Belastingen/CAP stuurgroep LAA van 18 september 2018

1 Opening en mededelingen

2 Verslag overleg 27/2 en actiepunten

Verslag stuurgroep LAA intern BD 20180227, concept.docx

3 Structurele organisatie LAA binnen de BD, stavaza

DM-issue Structurele Organisatie LAA 11-09-2018 - V4.pptx

Voorstel structurele organisatie LAA vs 0.98.pdf

4 Landelijke stuurgroep LAA, 26 september 2018

agenda stuurgroep 26 september 2018 concpet.pdf

Bijlage 1 - Conceptverslag Stuurgroep 16 mei 2018.pdf

Bijlage 2 Samenvatting gesprek BZK-BD inz toeslagenfraude 22-08-2018.pdf

Bijlage 3 VoortgangLAAbestuurlijk.pdf

Bijlage 4 - Voortgangsrapportage transitie LAA.pptx

Bijlage 5. Memo levering bijstandsindicatie aan LAA.pdf

Bijlage 6 - Voorstel Governance Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.pdf

Bijlage 7 LAA - Gegevensbeschermingseffectbeoordeling - v1.0.pdf

Bijlage 8 briefaanLAAgemeentebesturen.pdf

Baten - voorstel verbetering batenmeting v20180913.pdf

5 Adresfenomenen en batenmonitor, stavaza

6 Rondvraag en sluiting

7 Informatief, presentatie voor RvIG, ICTU en BZK

BD en LAA-RvIG 11-07-2018.pdf

Belastingdienst

verslag

Stuurgroep Landelijke aanpak adreskwaliteit intern Belastingdienst

Centrale administratieve processen

Contactpersoon

M 06

@belastingdienst.nl

Datum
24 november 2017

Versienummer
Concept 1.0

Datum vaststelling

Auteur

Bijlagen
Geen

Datum en tijd	27 februari 2018, 14.00 – 15.30 uur
Vergaderplaats	Utrecht, De Knoop, 2.06
Deelnemers	(vz, CAP), (CAP), (EHI) en (CAP)

1. Opening, vaststellen agenda en mededelingen

heeft wegens zijn drukke agenda het voorzitterschap moeten overdragen aan neemt nog wel deel aan de landelijke stuurgroep LAA. en zijn ziek. vervangt vervanger ontbreekt.
Er zijn geen aanvullingen op de agenda.

2. Verslag en actiepunten overleg 21 september 2017

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.
Actiepunten:
- Voorstel onvindbaar veroordeelden: Het voorstel heeft geen juridische implicaties of invloed op procesafhandeling voor de Belastingdienst.
- Afhandeling VOW bij Inning: heeft dit met Inning, besproken. De COA heeft functionaliteit om VOW te behandelen. Toeslagen levert de business-rules hiervoor. Aan de IH is de vraag gesteld om ook business-rules aan te leveren maar dit stagneert. heeft contact met gezocht om hier toch invulling aan te geven. Het overzichtje in het verslag is verouderd. Met behulp van dynamisch monitoren wordt het VOW-proces bewaakt.
- Inbedden LAA staat op de agenda onder punt 3.
- De leercirkel en de feedbackloop zijn opgenomen in het jaarplan, agendapunt 4.

3. Voorstel structurele organisatie LAA

Er is van verschillende kanten gereageerd op de capaciteitsvraag. De capaciteit in het voorstel ziet op de gewenste bezetting en komt grotendeels overeen met de huidige inzet binnen het project. Het voorstel wordt aangepast om dit inzichtelijk te maken. Tevens wordt het gevraagde besluit bij 4.c. verwijderd. Bij 'Uitvoeren handhaving' wordt in het voorstel benadrukt

dat het daadwerkelijk acteren op de LAA-mutaties een belangrijk onderdeel is van het proces. ***Actie***
Na deze aanpassing wordt het voorstel nogmaals aangeboden aan de stuurgroepleden voor fiattering. Hierna zal *het voorstel bespreken met de betrokken deelnemers van de ketentafel Gegevens.* ***Actie***
Hopelijk kan het voorstel dan in de ketentafel van april worden 'afgehamerd'.

4. Jaarplan LAA 2018

Het jaarplan wordt door de aanwezigen ongewijzigd vastgesteld. De niet aanwezige deelnemers krijgen nog de gelegenheid om binnen 10 dagen te reageren. ***Actie***

6. LAA, landelijke ontwikkelingen

De stukken voor de landelijke stuurgroep geven geen aanleiding tot opmerkingen. *geeft een preview op de presentaties die gehouden gaan worden.* *plaatst een kanttekening bij de keuze van LAA om het resultaat voortaan in maatschappelijk effect (ME) in plaats van Hit-rate te laten zien. Hit-rate geeft een scherper beeld.* *vermeldt dat hij betrokken is bij een inventarisatie van de adressoorten die bij de verschillende overheidsorganisaties in gebruikt zijn. Deze inventarisatie komt vanuit de manifestgroep Fraude waar* *aan deelneemt. Vraag aan de landelijke stuurgroep of er overzicht is van de verschillende initiatieven.* *maakt een kattenbelletje voor* ***Actie***

7. Adresfenomenen, stavaza

Schijnverlatingen
In 2017 is de weg ingeslagen naar de landelijk uitrol voor dit fenomeen. De route om te komen tot die landelijke uitrol heeft na evaluaties en afstemmingen met LAA en deelnemende partijen tot het inzicht gekomen dat het een ontwikkeling van geleidelijk opschalen naar landelijk gaat worden. In 2018 zijn 2 uitleveringen gepland. In het jaarplan LAA is dat tot uitdrukking gebracht.

Briefadressers
Op basis van de evaluatie in december 2017 is de mijlpalenplanning voor de landelijke uitrol samengesteld. Ook voor de Briefadressers wordt geleidelijk aan opgeschaald met steeds meer deelnemende gemeenten.
In 2018 zijn 2 uitleveringen gepland. Waarvan de eerste medio december 107 is uitgeleverd zodat de huisbezoeken in Q1 2018 tijdig kunnen worden opgepakt door de gemeenten. De stuurgroep is hierover eerder al geïnformeerd.

Fenomeen VOW *(incl. opschorten voorlopige uitbetalingen)*
De fase 2 voor VOW-ers is opgepakt nu alle betrokkenen analisten weer beschikken over de nodige autorisaties om de selecties tot stand te brengen. Het "basis bestand" met VOW-ers is nagenoeg gereed en nu wordt toegewerkt naar het verfijnen van de selectie- en filtercriteria om die gevallen te vinden waarbij de status van VOW in twijfel wordt getrokken. Naar huidige

inzicht zal medio 2018 deze verfijningsslag gereed zijn waarna in augustus 2018 een eerste setje als proefbestand uitgeleverd zal gaan worden.
Het vaststellen van de criteria waaronder een besluit wordt genomen om de voorlopige uitbetaling van een VOW-er op te schorten, en eventueel t.z.t. te continueren, is nog niet afgerond. Door de Ontvanger en [redacted] Toeslagen is een eerste conceptuele set aan criteria vastgelegd. Voor Particulieren c.q. MKB is dat nog niet gebeurd.

Brede aanpak Woonadresfenomenen
Uit de eerder vastgestelde short-lijst aan woonadres fenomenen zijn twee fenomenen gekozen worden welke in deze brede aanpak van signalering en na een HIT van adequate handhaving zullen worden voorzien.
Er is gezamenlijk gekozen voor het al in diverse varianten bestaande woonadres fenomeen VOW-ers en voor een nieuw signaal wat wordt genoemd CAK-signalen.
Bij elk van deze fenomenen is afgesproken wie de "eigenaar" is. Voor het fenomeen VOW-ers heeft de Belastingdienst zich opgeworpen als "eigenaar". Dat heeft als belangrijk voordeel dat de BD haar opgedane kennis en ervaringen voor het opwerken van VOW-signalen en de methodische aanpak hier inbrengt wat de kans op het behalen van succes vergroot.
Voor de CAK-signalen is de "eigenaar" dat het landelijke project in samenwerking met de gemeente Almere.
Het zijn van "eigenaar" brengt met zich mee dat deze de trekker is van een te vormen coalitie vanuit de deelnemers aan de brede aanpak. Waarbij de coalitiepartners een direct- of een indirect belang hebben wij het verhogen van de kwaliteit van de VOW-ers registratie in de BRP en daarmee de omvang van adres gerelateerde fraude m.b.v. de VOW-status terugdringen.

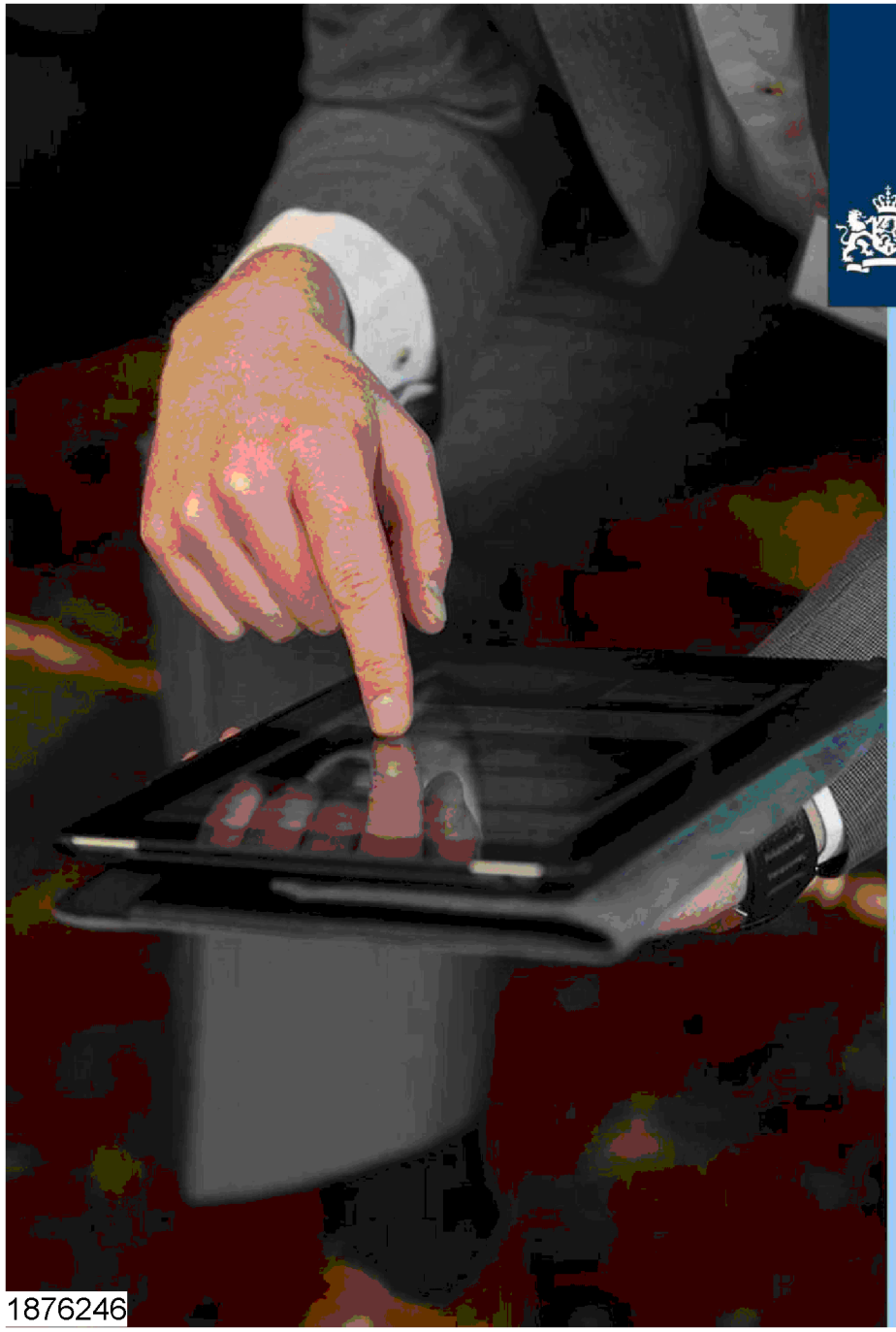
Een belangrijk doel in deze fase is nog steeds het met elkaar leren samenwerken en nieuwe kennis en inzichten laten ontstaan.

8. Batenmonitor, stavaza

Het prototype 1 van de batenmonitor is driekwart jaar niet gedraaid. In november en december is getracht het prototype opnieuw te draaien, maar dan door medewerkers bij EH. Dit omdat, zoals bekent, de data-analist welke werkzaam was bij AFB niet meer beschikbaar is.
Het is niet gelukt om prototype 1 in de omgeving van EH te gaan draaien. Kennis van en inzichten op prototype 1, en de autorisaties voor benodigde databronnen, bleken niet voldoende te zijn. Maar ook niet binnen afzienbare tijd te realiseren. Daarom is gekozen om prototype 1 te laten voor wat die is en de tijd, capaciteit en energie te steken in het ontwikkelen van prototype 2 (welke al gepland was om te ontwikkelen).
Deze nieuwe variant moet uiterlijk medio maart 2018 gereed zijn, zodat tijdig de batenrapportage beschikbaar komt voor de rapportage van het landelijke project aan haar opdrachtgever c.q. de tweede kamer.
Er is samen met EH-medewerkers een stappenplan uitgewerkt.

9. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

Belastingdienst

Belastingdienst en Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

Transitie
Van Project naar de Lijn

Belastingdienst
CAP-Gegevens – TQA-OIG

11 september 2018

Doel van LAA

DOEL:

1. Het verhogen van de **kwaliteit** van de (woon)**adresgegevens** in de BasisRegistratiePersonen, en
2. het bestrijden van **adresgerelateerde fraude**

SCOPE LAA:

Alleen natuurlijke personen (burgers), en alleen ingezetenen van NL.

Deelnemers aan LAA:
o.a. Gemeenten, *Belastingdienst*, CAK, DUO, SvB, IND, Deurwaarders, Politie, RDW etc.

LAA – HOE doet LAA dat?

Ketensamenwerking BRP-gebruikers en gemeenten:

1. *Preventief* door gemeenten: inschrijving op risico-adressen, (potentiële) fraude-detectie, kennisdeling
2. *Correctief*: verzamelen en wegen van risico-signalen van BRP-afnemers zoals **Belastingdienst**, SvB, Politie etc.
   Gericht en efficiënt adresonderzoek (o.a. huisbezoek).

3. *Meten effect* van correctief proces – Batenmonitor-LAA.

LAA – Stand 2018

Volwassen Signalen:
Dit zijn signalen die na een proef- en pilotfase rijp zijn gebleken om aan alle gemeenten te verstrekken.
Inmiddels zijn dit acht signaaltypen:
briefadres, CJIB OBR, doorgangsadres, overbewoning, samenwoners, veelverhuizers, VOW-adres en Status VOW.

Ontwikkelsignalen:
Leegstand, briefadres Belastingdienst, spookjongeren, uitwonende jongeren DUO, schijnverlating Belastingdienst, Onbestelbaar Retour CJIB/RDW, VOW Belastingdienst.

Bron: LAA Magazine Editie 16

Belastingdienst in de LAA-Keten

Wat betekent LAA voor de Belastingdienst?

- ✓ Meewerken aan een fraudebestendiger BRP-keten (tegengaan adresfraude)
- ✓ Bestrijding van de adresgerelateerde fraude
- ✓ Samen sterker in de BRP-keten (door samenwerkingverband: vergroten informatiepositie, kenniscreatie en kennisdelen)
- ✓ Als één overheid

LAA biedt een bijdrage aan de (algemene) handhavingstaak van de Belastingdienst.

Belastingdienst in de LAA-Keten

Wat moeten wij daar aan bijdragen?

- ✓ **Risico-gericht terugmelden**
  (er is steeds een belang bij de BD)
- ✓ **Terugmelden tbv huisbezoeken**
  (gerede twijfel juistheid adresgegevens)
- ✓ LAA-terugmeldingen worden **in samenwerking** (intern-BD en extern met LAA-partners) **bedacht, uitgewerkt en beproeft**
  (buiten naar binnen, binnen naar buiten)
- ✓ **Kennisdeling (brengen en halen)** op verschillende delen van de BRP-keten en van de overige deelnemers LAA

Vraagt ook interne **ketensamenwerking** binnen de Belastingdienst:
- voor het bepalen en leveren van risico-signalen
  (adreskwaliteit en –fraude).
- voor het meten van het effect, de batenmonitor.

LAA – 2015 tot nu

- ✓ Vanaf 2015 heeft de Belastingdienst actief deelgenomen aan LAA
- ✓ De inhoudelijke coördinatie en de ontwikkeling van signalen is in nu handen van medewerkers van Adviesteam Fraudebestendigheid (AFB) van CAP
- ✓ In samenwerking met experts en middelspecialisten, EHI, KR, KB en BICC
- ✓ Het landelijk project krijgt nu een meer structurele vorm waarmee ook binnen de BD de activiteiten organisatorisch goed belegd moeten worden
- ✓ Feitelijk betreft het een toevoeging op het proces van terugmelden op de BRP
- ✓ Management CAP heeft besloten dat dit voor KR/KB is

LAA is al opgenomen in toezichtsplannen BD

Naast voornoemde zaken levert het PDB segment een actieve bijdrage in de LAA (Landelijke Aanpak Adres-fraude). Samen met partners worden vormen van met name uitkerings-, toeslagen- en belastingfraude door middel van adresfraude bestreden.

LAA is al opgenomen in toezichtsplannen BD

Ook wordt door middel van geodata inzicht verkregen in risicogebieden. In de externe overheidssamenwerkingsverbanden kan dit inzicht (mede) leiden tot een brede aanpak van fraude in risicogebieden. In 2017 wordt geodata onder meer ingezet ten behoeve van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit[17].

LAA is al opgenomen in toezichtsplannen BD

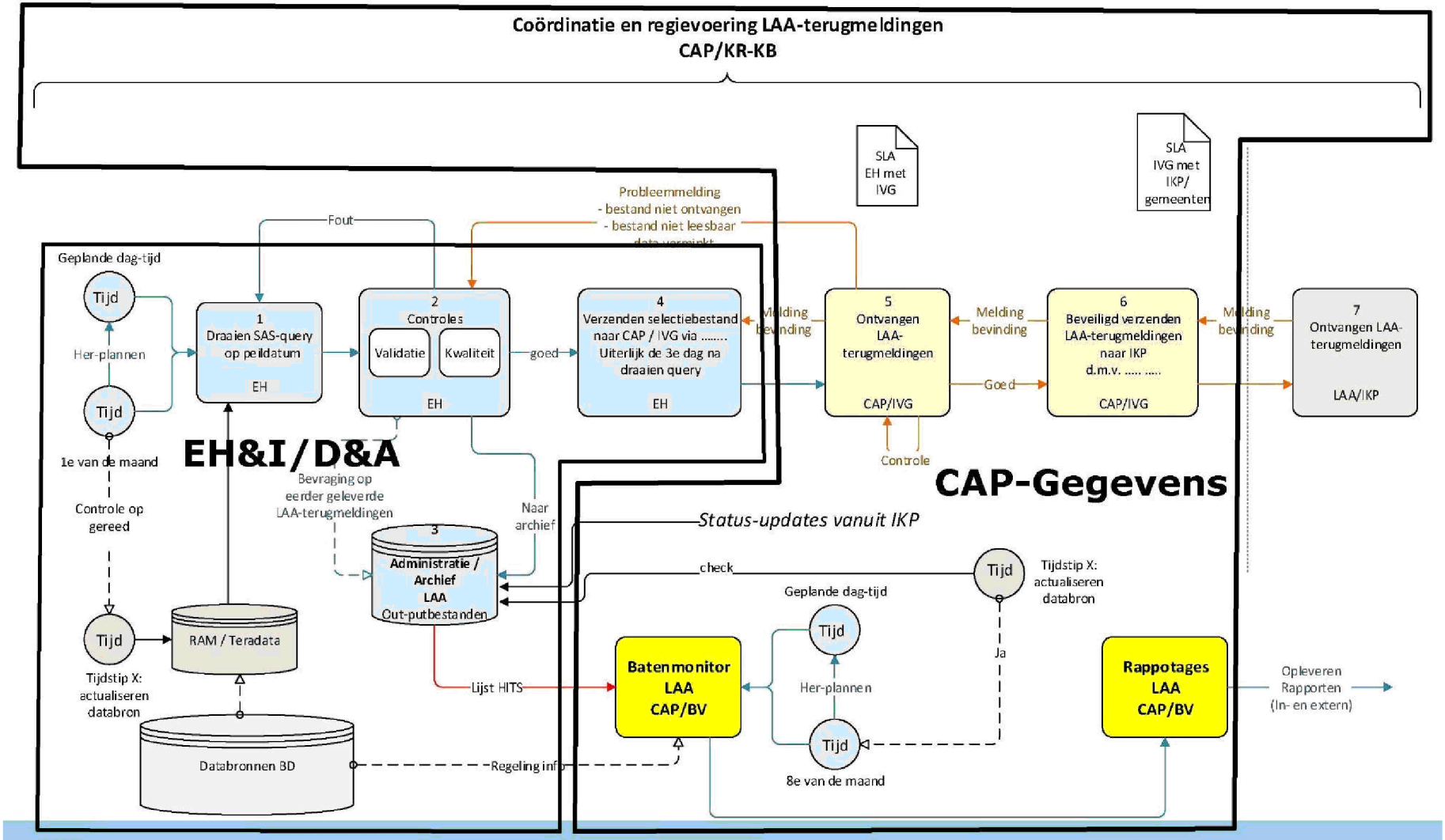
VERTROUWELIJK

memo

Besluitenlijst MT MKB
Woensdag 15 februari 2017
Utrecht

10. Capaciteit voor Landelijke aanpak adresfraude (Laa)
Het MT zet de capaciteitsvraag en profielschets voor het landelijke project Landelijke Aanpak Adresfraude uit bij plv. directeuren. Het MT MKB heeft in het CDO2 toegezegd de gevraagde capaciteit te leveren.

LAA Keten Proces BD

Capaciteit **Research en Development** – signalen

Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Coördinatie/organisatie	CAP/Gegevens	1	1
Kennis KR-KB (incl. BvR/gegevens)	CAP/Gegevens	0,1	0,2
Inbreng Middelkennis	PDB	0,1	0,3
Inbreng Middelkennis	MKB	0	0,3
Inbreng Middelkennis	Toeslagen	0,7	1
Kennis van Inning en incassoketen	CAP/LIC	0,1	0,2
Data-analyse	EHI/UAB	0,8	1
Data-analyse	Toeslagen	0,4	1

Uitvoeren handhaving

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Uitvoeren handhaving	Primair proces PDB	PDB	0,1	0,2
Uitvoeren handhaving	Primair proces MKB	MKB	0	0,2
Uitvoeren handhaving	Primair proces Toeslagen	Toeslagen	0,7	1
Uitvoeren handhaving	Primair proces Inning	CAP/LIC	0	0,2

Batenmonitor

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Batenmonitor (prototype)	Beheer en exploitatie	CAP/BICC	0,1	0,2
Batenmonitor	Rapportage (in- en extern)	CAP/Bedrijfs-voering	pm	pm^3

Tactisch / Strategisch / accountmangement

Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc
Management/landelijke overleggen	CAP/Gegevens	0,2	0,2

Uitleveren LAA-terugmeldingen

Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc
Data verzamelen en dataleveranties	CAP/IVG CAP/BICC	pm	pm

[pm] Geringe inzet, in te vlechten in bestaande werk

Vraag aan het Ketenoverleg Gegevens

Het proces van terugmelden uit te breiden met het LAA-terugmelden volgens de LAA-aanpak.

Aan de ketentafel-partners wordt gevraagd:

a. In te stemmen met de geschetste structurele inbedding van LAA in de reguliere organisatiestructuur.

b. In de jaarplannen, capaciteitsplannen en in de budgetten de geschetste capaciteit expliciet te alloceren.

Belastingdienst

Belastingdienst

Aan ketentafel Gegevens

CONCEPT

Apeldoorn

memo

Structurele organisatie van deelname Belastingdienst aan project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Datum
28 augustus 2018

Van

Auteurs

Kopie aan

Bijlagen
-

1. Aanleiding

Medio 2017 is door de landelijke stuurgroep LAA besloten dat het project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) tenminste tot 2023 wordt voortgezet en de Belastingdienst wil haar bijdrage aan het project voortzetten. Het is wenselijk dat dit vanuit een structurele organisatorische inbedding plaatsvindt. Dit memo geeft een voorstel tot die inbedding in de bestaande structuur.

2. Context: project LAA tot nu toe

a. Aanleiding tot LAA

Het kabinet heeft fraudebestrijding hoog op de prioriteitenlijst staan. In 2013 is dan ook besloten tot de instelling van een Ministeriële Commissie Fraude (MCF). Adresfraude is een vorm van fraude die andere soorten fraude mogelijk maakt. Veel regelingen en uitkeringen zijn afhankelijk van het woonadres van personen. Misbruik van adresafhankelijke regelingen is mogelijk door een onjuiste registratie in de basisregistratie personen(BRP). Een goede kwaliteit van de gegevens in de BRP is dus van belang. Wanneer deze gegevens niet juist blijken te zijn kan dit leiden tot onterechte toekenning van gelden, het niet kunnen innen van vorderingen en administratieve overlast.
Uit onderzoek is aangetoond dat samenwerking op het gebied van het verhogen van de kwaliteit van de BRP een krachtig middel is om adresgerelateerde fraude te helpen tegengaan. Bovenstaande heeft geleid tot de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) die in 2015 is gestart.

b. Organisatie

De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor LAA ligt bij een landelijke stuurgroep onder voorzitterschap van BZK en met leden van V&J, SZW, Belastingdienst en de NVVB (Nederlandse Vereniging van Burgerzaken namens de gemeenten). De stuurgroep krijgt advies van een zogeheten "Gouwzeegroep". Namens de ministeries leveren de uitvoeringsorganisaties, zoals RvIG, Belastingdienst, de SVB, DUO, CJIB en de Nationale Politie, hun bijdragen. Deze partijen werken samen in een Operationeel Overleg.

Vanaf 2015 heeft de Belastingdienst actief deelgenomen aan het project LAA. De inhoudelijke coördinatie en de ontwikkeling van signalen is in handen van medewerkers van team AFB (Adviesteam FraudeBestendigheid) in samenwerking met middelspecialisten, EHI/UAB, KR, KB en BICC. De bestuurlijke afstemming en besluitvorming binnen de Belastingdienst vinden plaats in een interne stuurgroep onder voorzitterschap van , neemt ook deel aan de landelijke stuurgroep (strategisch). De Belastingdienst is ook in de Gouwzeegroep vertegenwoordigd (tactisch) en neemt deel aan het Operationeel Overleg LAA.

c. Het proces LAA binnen de Belastingdienst

Op hoofdlijnen zijn de functies die de BD ten behoeve van LAA uitvoert:

- 'R&D': Research & Development, het (door)ontwikkelen van (nieuwe) fenomenen en bijbehorende bedrijfsregels.
- 'Signalen samenstellen en uitleveren (opwerken)': Gerede twijfel vaststellen, administreren en leveren.
- 'Uitvoeren handhaving: Acteren op mutaties die in de systemen van de reguliere primaire processen verwerkt worden. Dat zal of kan handhavings-activiteiten tot gevolg hebben.
- 'Batenmonitor': Resultaten LAA verzamelen en rapportage (in- en extern)

Met de werkzaamheden binnen de BD zijn in 2017 ruim 4 Fte's gemoeid op het niveau van onderzoeks- en wetenschappelijk medewerkers. Deze medewerkers zijn werkzaam bij CAP, PDB, MKB, Toeslagen en EHI.

d. Resultaten

De signalen die onder de LAA-aanpak worden geanalyseerd, en die twijfel opleveren over de juistheid van de adresgegevens, vallen onder de wettelijke terugmeldplicht. Het bijzondere van de LAA-aanpak is dat de gevallen van 'gerede twijfel' actief worden opgespoord met behulp van data-analyse. In 2017 hebben 16.000 indicaties van LAA geleid tot adresonderzoek met een huisbezoek. De Belastingdienst heeft hier met 6.000 signalen aan bijgedragen. In 45-50% van de gevallen vindt correctie plaats, de adresgegevens worden in de BRP in overeenstemming met de werkelijkheid gebracht. Als gevolg daarvan wordt bij de gebruikers van die gegevens veelal een herberekening in gang gezet. Bijvoorbeeld worden bij Toeslagen de toekenningen gecorrigeerd. Gevolg kan ook zijn dat bijvoorbeeld een hypotheekrenteaftrek wordt aangepast. Effect is ook dat burgers weer vindbaar zijn waardoor incasso van openstaande vorderingen mogelijk wordt.
Binnen het LAA-project zijn over 2016 in totaal 11 miljoen aan baten gerealiseerd. De kosten bedroegen 9,7 miljoen euro wat leidt tot een batig saldo van 1,3 miljoen euro.

e. Belang

Naast het directe belang dat de Belastingdienst heeft in verband met de handhaving op adres gerelateerde wetgeving en een betere 'vindbaarheid' van burgers draagt LAA ook bij aan de handhaving van andere regelingen waarbij het adres een rol speelt. Met name op het gebied van de bijstand is de opbrengst van LAA fors. Naast financiële baten sorteert LAA ook effect bij het ontdekken van misstanden, verbetering van het overheidsimago, illegale onderverhuur en overbewoning traceren, ontmoediging van kwaadwillenden, zichtbare handhaving voor de goedwillende burger en betere informatie bij rampen en in crisissituaties.

3. Voorstel structurele organisatie LAA en capaciteitsvraag

De voortzetting van de LAA-werkzaamheden op structurele basis is op grond van vorenstaande noodzakelijk. Het is daarom het voorstel om de werkzaamheden structureel in de organisatie te beleggen.
Het melden van 'gerede twijfel' aan BRP-gegevens valt onder de verantwoordelijkheid van CAP, cluster Gegevens en wordt uitgevoerd bij Klantbeheer. Voorstel is binnen dit cluster het centraal aanspreekpunt (naar binnen en naar buiten toe) te positioneren en ook daar de centrale coördinatie rondom adreskwaliteit te beleggen. In onderstaande overzichten is zowel het huidige capaciteitsbeslag (Fte nu) als de gewenste inzet (Fte structureel) bij een volledig landelijk uitgerold LAA-proces. Hierbij is de geschatte handhavingsinspanning bij de diverse segmenten meegenomen. Het totaal komt uit op 7 Fte.

- 'R&D': Research & Development, het (door)ontwikkelen van (nieuwe) fenomenen en bijbehorende bedrijfsregels.
  De R&D-functie vereist samenwerking tussen de verschillende kennisdisciplines binnen de Belastingdienst. Daartoe is inbreng vanuit verschillende organisatie-onderdelen (CAP, PDB, MKB, Toeslagen) nodig. En er zijn werkzaamheden op het gebied van data-analyse (Toeslagen en EHI/UAB) nodig. Werk dat ook weer door verschillende onderdelen geleverd wordt. Dat geheel vereist coördinatie. Ook daarvan is het voorstel om dat bij CAP te beleggen.

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
R&D	Coördinatie/organisatie	CAP/Gegevens	1	1
R&D	Kennis KR-KB (incl. BvR/gegevens)	CAP/Gegevens	0,1	0,2
R&D	Inbreng Middelkennis	PDB	0,1	0,3
R&D	Inbreng Middelkennis	MKB	0	0,3
R&D	Inbreng Middelkennis	Toeslagen	0,7	1
R&D	Kennis van Inning en incassoketen	CAP/LIC	0,1	0,2
R&D	Data-analyse	EHI/UAB[1]	0,8	1
R&D	Data-analyse	Toeslagen	0,4	1

- 'Signalen samenstellen en uitleveren (opwerken)': Gerede twijfel vaststellen, administreren en leveren. Dit werk betreft uit uitvoeren van query's en het doe van gegevensleveringen naar registratiehouders. Activiteiten die nu ook al worden gedaan door CAP/Gegevens.

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Signalen samenstellen en uitleveren	Data verzamelen en dataleveranties	CAP/IVG CAP/BICC	pm[2]	pm

- 'Uitvoeren handhaving: Acteren op mutaties die in de systemen van de reguliere primaire processen verwerkt worden. Dat zal of kan handhavings-activiteiten tot gevolg hebben. Uitvoeren handhaving ziet op het daadwerkelijk oppakken van de doorgevoerde mutaties en bezien of er correcties aangebracht moeten worden op aanslagen of toekenningen. Voor een deel verloopt dat min of meer automatisch (Toeslagen), voor een deel zullen aparte activiteiten op het gebied van handhaving nodig zijn. Binnen de primaire processen is het dan belangrijk dat voor een maximaal rendement separaat aandacht wordt gegeven aan de consequenties van doorgevoerde mutaties gebaseerd op LAA. Met behulp van de batenmonitor wordt een klant met een LAA-mutatie 15 maanden lang gevolgd.

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Uitvoeren handhaving	Primair proces PDB	PDB	0,1	0,2
Uitvoeren handhaving	Primair proces MKB	MKB	0	0,2
Uitvoeren handhaving	Primair proces Toeslagen	Toeslagen	0,7	1
Uitvoeren handhaving	Primair proces Inning	CAP/LIC	0	0,2

[1] Of organisatorische opvolging
[2] Geringe inzet, in te vlechten in bestaande werk.

- 'Batenmonitor': Resultaten LAA verzamelen en rapportage (in- en extern)
  De batenmonitor dient een goed beeld te geven van de opbrengsten van LAA. Daarom is het van belang dat de eerste vastlegging van de indicaties zodanig is dat het uiteindelijke resultaat ervan nog getraceerd kan worden. Bedrijfsvoering zal betrokken dienen te zijn bij het inregelen hiervan en het rapporteren hierover.

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Batenmonitor (prototype)	Beheer en exploitatie	CAP/BICC	0,1	0,2
Batenmonitor	Rapportage (in- en extern)	CAP/Bedrijfs-voering	pm	pm[3]

- De voor de strategische en tactische besturing benodigde capaciteit:

Activiteit	Rol	Organisatie	Fte nu	Fte struc.
Strategische/tactische sturing	Management/landelijke overleggen	CAP/Gegevens	0,2	0,2

4. Gevraagd besluit

Aan de ketentafel wordt gevraagd:
a. In te stemmen met de geschetste structurele inbedding van LAA in de reguliere organisatiestructuur.
b. In de jaarplannen, capaciteitsplannen en in de budgetten de geschetste capaciteit expliciet te alloceren.

[3] Geringe inzet, in te vlechten in bestaande werk. Vooralsnog bij CAP ondergebracht.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Directoraat-Generaal Overheidsorganisatie
Informatiesamenleving en Overheid

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon

Datum
26 september 2018

agenda Stuurgroep LAA 26 september 2018

Vergaderdatum en -tijd 26 september 2018 10.00 uur – 11.00 uur
Ministerie BZK, Turfmarkt 147 Den Haag
Zaal: ?? ntb

Deelnemers

[redacted] BZK (vz)
[redacted] BZK
[redacted] RvIG
[redacted] SZW
[redacted] VenJ
[redacted] Belastingdienst
[redacted] NVVB

[redacted] BZK, opdrachtgever
[redacted] ICTU, projectleider
[redacted] BZK transitieregisseur
[redacted] ICTU (verslag)

1. Opening en vaststelling van de agenda

2. Vaststellen verslag vergadering 16 mei 2018 (bijlage 1)

3. Actualiteit,
   a. Polen – WW fraude, rol UWV binnen LAA
   b. Toeslagen fraude met BRP adres (bijlage 2)

4. Voortgangsrapportage LAA (bijlage 3)
   - aandachtspunt levering gegevens Politie, ter bepreking

5. Voortgangsrapportage Transitie (bijlage 4)

6. Stand van zaken levering bijstand indicatie als signaalversterker aan LAA (bijlage 5)

7. Herberekende baten Belastingdienst bij Resultaten LAA 2017

8. Governance (bijlage 6)

Directoraat-Generaal
Overheidsorganisatie
Informatiesamenleving en Overheid

Datum
26 september 2018

9. Rondvraag en sluiting

Meegezonden stukken:

Bijlage 1 Conceptverslag Stuurgroep 16 mei 2018
Bijlage 2 Samenvatting gesprek BD-BZK toeslagen fraude met adres BRP
Bijlage 3 Voortgangsrapportage LAA
Bijlage 4 Voortgangsrapportage Transitie
Bijlage 5 Levering bijstandsindicatie
Bijlage 6 Bespreekstuk Governance
Bijlage 7 Privacy Impact Analyse (ter informatie)
Bijlage 8 Concept brief Stas aan gemeenten (ter informatie)

Voorraad agenda:

Proces terugmelden en TMV in relatie tot LAA (medio 2018)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum
16 mei 2018

verslag Stuurgroep 16 mei 2018

Vergaderdatum	16 mei 2018 10.00 uur – 11.00 uur, Ministerie van BZK, Turfmarkt 147 te Den Haag, Bonairezaal
Deelnemers	(BZK, voorzitter), (vervanger SZW), (NVVB), (vervanger JenV)
Gasten	(BZK), (IB), (ICTU), (BZK), (RvIG), ICTU, verslag), (BZK)
Afwezig	(SZW), (JenV), (Belastingdienst)

1. Opening en vaststelling van de agenda

opent de vergadering om 10.06 uur. heeft zich afgemeld. vervangt vervangt IB, en RvIG, zijn gasten. Ook is aanwezig voor toelichting op agendapunt 4.

De agendapunten 3 en 4 worden omgewisseld; eerst bespreken we de transitie, daarna de Governance.

2. Vaststellen verslag vergadering 7 maart 2018

Het verslag van de Stuurgroep van 7 maart 2018 wordt vastgesteld, na aanpassing van de tekst onderaan pagina 4: had naar aanleiding van het BRP-wetswijzigingstraject gezegd dat daar binnen LSI een goede werkvorm voor is gevonden, waarover men bij SZW extra informatie kan krijgen.

3. Transitie

stelt dat het IB, door zich terug te trekken als partner, het proces rondom de transitie een andere wending heeft gegeven, maar geeft aan dat hij bereid is om eventuele vragen daaromtrent toe te lichten. Het grootste belang van LAA is de kwaliteit van de BRP en dat hoort thuis bij de RvIG, die ook in staat is om LAA over te nemen. Dat is een logische stap.

Het aanbod dat het IB heeft gedaan, is dat het een mogelijkheid ziet om de signalen van LAA te integreren met de eigen signalen, waardoor gemeenten vanuit een duidelijk knooppunt een completer informatiebeeld ontvangen om fraude te bestrijden.

legt uit dat voorliggend transitieplan heeft opgesteld, waarover nog wel enige vragen leven. De komende maand wordt gebruikt om de vragen, de te ondernemen stappen en acties en het plan zo scherp mogelijk te definiëren en vervolgens met enige regelmaat aan te scherpen. Daarnaast moeten we met elkaar ontdekken wat het absorptievermogen van de RvIG en een logisch tempo is: zo snel als het kan en zo zorgvuldig als het moet. Zorgvuldigheid, kwaliteit en tijd staan voorop, niet snelheid. zegt voorts dat hij bij heeft geproefd dat zij tussen twee zaken heen en weer wordt geslingerd: LAA past bij de werkwijze van RvIG, maar het is ook een spel waarin de RvIG nog moet groeien en leren. Hoe meer ondersteuning en hulp ze daarbij kunnen krijgen, hoe liever. vindt ook dat LAA past bij de *core business* van RvIG, maar het is ook nieuw en een leerproces (ingroeimodel). Op sommige onderdelen zal dat sneller gaan dan op andere. Er zijn nog haken en ogen, zoals de wetgeving, en het is van belang dat IB, SWZ en RvIG elkaar kunnen blijven vinden.

vindt LAA een voorbeeld van wat veel meer zou moeten gebeuren binnen het gehele stelsel van basisregistraties. Gezien zijn verantwoordelijkheden binnen DIO past de transitie van LAA naar RvIG dan ook. Als je dicht bij huis het goede voorbeeld geeft, *practice what you preach*, geeft dat meer recht van spreken. Ook het terugmeldvraagstuk moet op een hoger plan getild worden. In de monitor (gebruikscijfers) van de GDI (generieke infrastructuur) is de TMV de duurste voorziening van allemaal. En terwijl er wel wordt geklaagd over de kwaliteit van de basisregistraties, wordt de TMV nog veel te weinig gebruikt. Dit hangt met elkaar samen. Het is daarom ook goed dat het IB een aanbod heeft gedaan, want zo zie je tevens de belangen van andere partijen om de eigen primaire processen op orde te brengen.

laat weten dat SZW heeft aangedrongen op snelheid voor wat betreft het besluit rondom de transitie. Dat is nu genomen en daar is ze blij mee. SZW kan zich vinden in het plan dat er ligt en de richting die is gekozen, hoewel er hier en daar nog wel fijn geslepen kan worden.

vindt het ook tijd dat er een stap gezet wordt naar beheer. De NVVB onderschrijft de keuze voor RvIG. De NVVB heeft in dit kader structurele afstemming georganiseerd met de VNG, op bestuurlijk en uitvoerend niveau. Hij vraagt zich verder af of er nu ja wordt gezegd tegen het gehele transitieplan en alles wat daarin staat. Hij vind dat er in het plan nog teveel onduidelijk is en dat er uitgangspunten en randvoorwaarden worden genoemd waar de NVVB zich niet in kan vinden. In het plan wordt bijvoorbeeld gesproken over de vergoedingen voor gemeenten, die structureel zouden zijn. Daarover moet duidelijkheid bestaan, anders kan hij geen akkoord geven. laat weten dat de vergoeding van € 70 per afgerond adresonderzoek voor gemeenten is vastgesteld tot en met 2023. Ruim voor dat jaar zal gesproken worden over het hoe en wat ná 2023. De details in het transitieplan zijn niet in beton gegoten. weet verder niet zeker wat de start van de transitie zal doen met de rol van de Stuurgroep en vindt dat een risico. Er moet niet licht gedacht worden over de kracht van dit gezelschap en de onderlinge cohesie. Als we de transitie starten hebben we daar dan nog wel grip op? stelt voor daar in juni met elkaar over door te

spreken en de tijd tot dan te benutten om tot een volledig gedragen plan te komen met daarin de sturingselementen voor de stuurgroep. Eerlijkheidshalve vindt hij ook dat de tijd tussen verkrijgen van het plan en de behandeling in de Stuurgroep, een week, wel erg kort dag is **<ACTIE001>**.

[redacted] zegt dat ook JenV het eens is met de transitie en is blij dat er nu een logische richting ligt. Ze is van mening dat LAA thuishoort bij RvIG. Het ministerie en de uitvoerende dienst weten elkaar goed te vinden. Het is mooi dat het IB de eigen processen gaat verbeteren met LAA-informatie. Het is een goed idee om samen mijlpalen te gaan neerzetten, vooral voor RvIG, en daar een realistisch tijdspad aan koppelen. Bij knelpunten kan men dan uitleg of toelichting geven en kijken hoe die samen op te lossen.

[redacted] concludeert dat er twee groepen aan tafel zitten; de ene groep zit er voor de resultaten van LAA, de andere wil vinger aan de pols en gevoel houden bij hoe het organisatorisch verloopt. Hij is van mening dat dit soort ontwikkelingen valt of staat met commitment van management. Aan de ene kant is het belangrijk om elkaar af en toe te bevragen: gaan we in de goede richting, klopt de BuCa nog, zijn we tevreden met de financiële resultaten? Aan de andere kant moet het niet zo zijn dat er mensen afhaken vanwege de zaken die in de Stuurgroep worden besproken. Hij roept de leden op om het aan te geven als de inhoud hen niet aanspreekt, zodat we op zoek kunnen naar een manier om daarmee om te gaan. Het is mogelijk om een aparte governance op het transitieproces en een aparte governance op het *going concern* in te richten.

[redacted] geeft hierop aan een stoplichtrapportage voldoende te vinden. Ze hoeft niet over elk detail te worden ingelicht. Het is nog niet duidelijk of JenV zich wil terugtrekken uit de Stuurgroep, daarover hebben [redacted] en [redacted] nog geen besluit genomen. Er moet eerst contact zijn geweest met Politie en CJIB voordat daar een uitspraak over wordt gedaan. In de Gouwzeegroep is aanwezigheid van JenV zeker nog nuttig.

[redacted] zegt dat SZW in de Gouwzeegroep van 26 april heeft laten weten te overwegen zich terug te trekken uit de Stuurgroep. Het programma komt in een meer reguliere fase en hoort in de portefeuille van BZK. SZW hoeft niet meer geïnformeerd te worden over de praktische zaken, treedt terug, maar blijft wel aanspreekbaar.

[redacted] wil daar graag nog even over nadenken. Hij kan de overwegingen volgen en trekt de motieven niet in twijfel, maar kan, vanwege zijn korte tijd op dit dossier, de consequenties niet overzien als SZW en JenV uit de Stuurgroep stappen. Hij vraagt zich af of alles voldoende stabiel is om ons deze stap te kunnen veroorloven? Daar is nu nog geen antwoord op te geven. In sommige situaties is commitment essentieel om zaken overeind te krijgen en te houden, maar we moeten ook niet te veel en te vaak vergaderen zonder waarde toe te voegen. Meer scherpte op bepaalde punten aanbrengen, daar heeft ook [redacted] behoefte aan. In de volgende Stuurgroep zal zodoende worden besproken waarop nog zal worden gestuurd en hoe. [redacted] vult aan dat hij dan ook met de stofkam door het transitieplan wil gaan.

Concluderend gaat iedereen onvoorwaardelijk akkoord met de koers, maar is er nog behoefte om scherper te maken waar men ja tegen zegt. Daarnaast zijn er aarzelingen over welke governance past bij de fase die we ingaan. In de volgende

Stuurgroep zullen definitiever besluiten worden genomen over de vraag wat we precies gaan doen, hoe iedereen daarbij betrokken is en waar op zal worden gestuurd. vindt het een goed idee om een dashboard te maken. Hij vraagt SZW om op basis daarvan te bepalen of het goed is om aan te blijven of niet. Ook voor wat betreft de baten. geeft aan dat het goed is om in twee sporen te denken: een Stuurgroep die betrokken is bij de procesgang en een ander gremium dat er zit voor de effecten en resultaten van LAA. Het is nu nog niet duidelijk of het doenlijk en nodig is om alle gegevens in één dashboard te stoppen, misschien juist beter in twee. Of misschien moeten we elkaar bij tijd en wijlen opzoeken en de effectrapportages solderen **<ACTIE002>**.

begrijpt de overwegingen, maar vraagt JenV en SZW toch om aan te blijven. Vooral gezien het effect naar buiten toe, want dat is niet gering. Het gaat maar om een paar uur per jaar. Hij vindt dat de Stuurgroep een krachtig blok moet blijven. stelt dat we daarop terug zullen komen, omdat er ook andere manieren zijn om dat te doen. Maar de sturing op het initiatief is wat anders.

stelt voor te starten met de activiteiten in het plan voor de eerste zes maanden. In de periode tot aan de volgende Stuurgroep kan het plan worden aangepast en daarna worden besproken.

De Stuurgroep wordt gevraagd:

- In te stemmen met het voorstel om LAA over te dragen aan RvIG. De Stuurgroep gaat hiermee akkoord.
- In te stemmen met het procesvoorstel, beschreven in het transitieplan, om uitvoering te kunnen geven aan punt 1. De Stuurgroep gaat akkoord met starten van de eerste detail uitwerkingen, zoals beschreven op pagina 13. Het plan als geheel moet worden aangescherpt, rekening houdend met de hierboven aangegeven nuances en wensen van de Stuurgroep leden.

4. Governance

Dit onderwerp is onder het vorige agendapunt al voldoende behandeld. Voor de vergadering in september zal een aangepast voorstel worden uitgewerkt waarbij de stoplichtenrapportage zal worden geïntroduceerd.**<ACTIE003>**.

5. Resultaten LAA 2017 (baten)

Er is een batig saldo van € 1,8 miljoen (harde cijfers). Bij de Belastingdienst vindt echter herberekening plaats, omdat zij ervan overtuigd zijn dat er meer baten zouden moeten zijn. Als die herberekening in juni klaar is, kan er verder over worden gesproken. laat weten dat dit waarschijnlijk langer zal gaan duren, omdat men moet wachten op de verwerking van aangiften over 2017 **<ACTIE004>**.

6. Aanpak Preventie

[redacted] juicht deze eerste prima stap toe en wil, samen met de andere partners, graag alle medewerking verlenen. [redacted] antwoordt dat dit ook een randvoorwaarde is voor succes.

JenV is altijd voorstander van preventie geweest, dat hoort bij elke aanpak, en is blij dat er meer aandacht is voor dat onderdeel binnen LAA.

[redacted] is akkoord met de in het plan opgenomen zaken die het op orde krijgen van de BRP betreffen. Zij heeft echter een probleem met de zaken die SZW raken, zoals vroegsignalering van schulden. De staatssecretaris heeft gezegd daar terughoudend in te willen zijn en blijft erbij dat mensen zelf moeten kunnen aangeven of ze hulp willen. Je kunt geen gegevens delen of hulp aanbieden, als mensen dat zelf niet willen. Er is geen wettelijke basis voor dit soort zaken, ook al hebben we de beste intenties.

[redacted] legt uit dat er een proef is gestart tussen het CAK en de gemeente Amsterdam. Zij hebben LAA verzocht daarin mee te helpen. Mensen met schulden moeten niet belanden in een nog strenger regime van toezicht en handhaving.

[redacted] vindt het prima dat mensen worden doorverwezen naar schuldhulpverlening, maar je kunt geen gegevens van mensen lichten om hen op bepaalde zaken te gaan wijzen; je krijgt pas hulp als je zelf je vinger opsteekt, zo zit de wetgeving in elkaar. Pas dan mogen er gegevens worden gedeeld. De staatssecretaris van SZW wil niet in die situatie komen. [redacted] vindt het een belangrijk signaal dat SZW daarin positie heeft ingenomen. Die realiteit geldt nu dus ook voor CAK en Amsterdam.

Over de inhoud zal op een later moment worden doorgepraat **<ACTIE005>**.

7. Invoering AVG: de gevolgen voor LAA

[redacted] is gerustgesteld door het feit dat de PIA is afgerond. Alle samenwerkingen zijn doorgefilterd op de AVG en in orde bevonden. [redacted] leest de tekst voor uit de Gegevenbeschermingseffectbeoordeling:

Profilering
Uit de analyse blijkt dat in het kader van de LAA profilering plaatsvindt. Er is echter geen sprake van uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten die voor een betrokkene rechtsgevolgen hebben of hem anderszins in aanmerkelijke mate treffen, hetgeen in art. 22 AVG (onder uitzonderingen) verboden is. De verwerkingsverantwoordelijke bijhoudingsgemeente kan dus de huidige vorm van in de LAA gebruikelijke profilering en geautomatiseerde besluitvorming toepassen zolang aan de beginselen en rechtmatigheidsvereisten voor de verwerking wordt voldaan. De discriminatie die daarbij binnen de LAA mogelijk is, doordat gegevens zoals voor- en achternaam verwerkt worden die een (sterke) indicatie kunnen vormen voor ras, etnische afkomst en/of religieuze overtuigingen, blijft binnen de grenzen van wat als objectief gerechtvaardigd wordt gezien door de Nederlandse bestuursrechter en het EVRM, e.e.a. rekening houdend met het gerechtvaardigde doel van de LAA.

Aanbevelingen
Van de aanbevelingen zijn er twee met name van belang. Ten eerste bevelen we aan in het inhoudelijke deel van de bewerkersovereenkomst (het addendum) beschrijvingen van verwerkte gegevens op hoofdlijnen op te nemen (zoals mogelijk conform art. 28, lid 3, AVG), zodat de bewerkersovereenkomst niet snel achterhaald is en steeds aanpassing behoeft. Ten tweede bevelen we aan in het belang van de transparantie voor betrokkenen dat gemeenten en de andere in de LAA participerende overheidsorganisaties duidelijk over hun participatie in de LAA communiceren naar burgers.

De eerste aanbeveling is al in gang gezet door het verzenden van een aangepaste verwerkersovereenkomst naar alle gemeenten. Op de tweede aanbeveling zullen we actie moeten ondernemen richting gemeenten en samenwerkingspartners. Hierin is ook een belangrijke rol voor de NVVB weggelegd. [redacted] zegt dat de LSI dit onder andere regelt via huis-aan-huis bladen of een brief van de burgemeester. Je moet burgers informeren over het feit dat je hun gegevens gebruikt. Ze wijst ook op een artikel dat is opgenomen in het LSI convenant, wellicht kan dit als voorbeeld dienen voor LAA.

Het rapport wordt op maandag 28 mei besproken in het OGO. Als het eerder dan 27 juni definitief is, zullen de leden van de Stuurgroep daarvan een kopie ontvangen. Communicatie hierover moet terugkomen op de agenda **<ACTIE006>**.

8. Stand van zaken levering bijstand gegevens aan LAA

[redacted] wil dit onderwerp voor het volgend overleg een stap verder brengen. Hij vraagt zich af of een en ander is besproken met CZW en BZK. De positie van SZW is nu duidelijk, maar wat we gaan doen wil hij graag uitgewerkt hebben voor de volgende Stuurgroep vergadering **<ACTIE007>**.

Het overleg wordt om 11.04 uur gesloten.

Samenvatting telefoongesprek tussen BZK, [redacted] met Belastingdienst [redacted]
22 augustus 2018.

Probleemsteling:
Frauderen met het adres om onrechtmatig toeslagen te ontvangen nagenoeg risicoloos en straffeloos

Vanuit de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) wordt door 262 gemeenten risico gestuurd adresonderzoek gedaan. In de helft van de onderzoeken leidt dit tot constatering van een afwijking tussen de feitelijke situatie en de administratieve situatie in de Basisregistratie Personen. Het adresgegeven in de BRP wordt als basis gebruikt voor het bepalen van het recht op, de hoogte en de rechtmatigheid van toeslagen. In 2018 wordt naar verwachting €12,6 miljard euro aan toeslagen verstrekt (kinderopvangtoeslag €2,4, huurtoeslag €3,6, zorgtoeslag €4,7 en kindgebondenbudget €1,9).
De BRP wordt door de gemeente aangepast aan de feitelijke situatie. Echter, ingangsdatum van de mutaties kunnen en mogen in principe niet met terugwerkende kracht worden ingevoerd. Ingangsdatum van een correctie is de datum van het besluit van de gemeente om te gaan muteren. Dit in combinatie met het feit dat de uitvoeringsorganisatie Belastingdienst / Toeslagen zich wettelijk moet baseren op het adres in de BRP, een geringe pakkans, en onvoldoende mogelijkheden om straffen op te leggen, maakt frauderen met het adres om onrechtmatig toeslagen te ontvangen nagenoeg risicoloos en straffeloos.

Casuïstiek:
Schijnverlating is een fenomeen waarbij een samenwonend stel (met kinderen) administratief doet alsof een van de partners verhuist terwijl dit feitelijk niet het geval is. Schijnverlating wordt als risicosignaal meegenomen in LAA. Een combinatie van factoren, zoals bevoordeling achterblijver, recentelijke gezinsuitbreiding, briefadres of verhuizing binnen dezelfde gemeente, kunnen leiden tot een signaal van schijnverlating van de Belastingdienst aan LAA. Hierop gaat de betreffende gemeente een adresonderzoek uitvoeren, waarna, bij gebleken onjuistheid, de BRP gecorrigeerd wordt op datum van vaststelling. Vervolgens worden (geautomatiseerd) de toeslagen met die ingangsdatum her berekend. Terugvordering van onterecht verkregen toeslagen, ook gedurende de onderzoeksperiode, vindt momenteel niet plaats, omdat de BRP gevolgd moet worden. Wanneer de fraudeur na een eerdere correctie in de BRP vervolgens een briefadres aanvraagt en/of zich inschrijft in een andere gemeente, bij voorkeur één die nog niet meedoet aan LAA wordt de pakkans nagenoeg nul. Bovendien is de achterblijver in eerste aanleg niet eens de fraudeur, maar wel de begunstigde van onterechte toeslagen.

Oplossingsrichtingen:
Voor het oplossen van de problematiek zijn op diverse plekken in de ketens aanpassingen nodig. Gedacht wordt aan:
- Informatieuitwisseling: informatieverstrekking over door gemeente vastgesteld adresfraude naar Belastingdienst/Toeslagen bevorderen. Gedacht kan worden aan een soort van proces-verbaal van bevindingen van de gemeenten aan de BD n.a.v. het huisbezoek. Met daarin de vastleggingen van de constateringen en de feiten welke voor de BD de basis gaan vormen voor het bepalen of sprake is van opzet en dus fraude. Hiermee kan toezicht en handhaving verscherpt worden en staat de weg open naar terugvorderen en het gaan sanctioneren van de fraude.
- Toezicht en handhavingscapaciteit en prioriteit bij Belastingdienst/Toeslagen voor het voorkomen en bestrijden van adres gerelateerde fraude versterken.
- Mogelijkheid toeslagen terug te vorderen onderzoeken, bijvoorbeeld vanaf datum waarop adres in BRP in onderzoek is gezet.
- Verkennen of mutaties in de BRP met terugwerkende kracht een oplossing kunnen zijn of ongedaan gemaakt kunnen worden ingeval van constatering dat een verhuizing nooit heeft plaatsgevonden en wat de gevolgen voor het stelsel hiervan zijn.
- Gemeenten oproepen aan te sluiten bij de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit.

- Aan LAA deelnemende gemeenten vragen nog alerter te zijn op adresfraude (en aldus daarmee het voorkomen van adresgerelateerde fraude bij Toeslagen) en sneller adresmutaties door te voeren en bevindingen te delen met Belastingdienst Toeslagen.

Politieke context:
Op 8 juni 2018 is door het kabinet aangekondigd dat de kinderopvangtoeslag met ingang van 2019 omhoog gaat. Fraude met toeslagen is een politiek gevoelig punt, denk aan de "Bulgarenfraude".

Korte termijn actie:
Bespreken met SZW, intern BZK en Belastingdienst agenderen, eventueel agenderen op stuurgroep LAA.

Memo

Van : Programma-management LAA
Aan : Opdrachtgever en Stuurgroep LAA
Datum : 10 september 2018
Onderwerp : **Voortgang LAA op hoofdlijnen per augustus 2018**

👍: doelstelling gehaald/in beeld ☝: vergt bestuurlijke aandacht 👎: risico/aandachtspunt

KPI	2015	2016	2017	2018 per 03-09
1) Adres-onder-zoeken met huisbezoek	Doel: 10.000 Realisatie: 12.421 👍	Doel: 15.000 Realisatie: 14.459 👍	Doel: 15.000 Realisatie: 15.610 👍	Doel: 16.000 Tussenstand: 2.000 achter op planning ☝
2) De baten overstijgen de kosten	Resultaat: 👍	Resultaat: 👍	Resultaat: 👍	Resultaat: 👍 maar m.b.t. regelinfo vooraf: ☝ van Belastingdienst 👎 over bijstand
3) Hitrate alle signalen samen en alleen Mix volwassen signalen	Doel: >30% Realisatie: 41% 👍	Doel: 45% Realisatie: 45% alle, 50% Mix 👍	Doel: 45% alle & 50% Mix. Realisatie: 45% alle + 54% Mix 👍	Doel: 47% alle, Realisatie: 51% alle signalen + 53% alleen Mix 👍
4) Aantal gemeenten	Doel: 135 Realisatie: 164 👍	Doel: 200 Realisatie: 196 👍	Doel: 220 Realisatie: 237 👍	Doel: 260 Tussenstand: 262, Verwacht: 270 👍 maar: ☝ wetgeving
5) Aantal signaal leveranciers	Doel: 2 Realisatie: 2 👍	Doel: 3 Realisatie: 3 👍	Doel: 3 Realisatie: 3 👍	Doel: 4 Realisatie: 5 👍 👎 gegevens Nationale Politie
6) Mutatie BRP na hit	Realisatie: 2.331 👎	Doel: > 30% Realisatie: 70% 👍	Doel: > 70% Realisatie 71% 👍	Doel: 75% Realisatie: 72% (mnd 6) & 75% verwachting heel 2018 👍

Memo

Toelichting per afzonderlijke KPI:

Eerst per kengetal van 2018. Daarna volgt toelichting op de samenwerking die LAA moet faciliteren voor het risicogericht adresonderzoek tussen BRP-afnemers en gemeenten. Het werk daarvoor bestaat uit voorlichting, overleg, data-analyse, ICT en juridica.

1. Het doel van 16.000 adresonderzoeken met huisbezoek in heel 2018 is moeilijk haalbaar met slechts 7.954 gereed per 29-08-2018; dat is een achterstand van 2.000 op het periode-doel. De huidige trend leidt tot 14.000 onderzoeken voor heel 2018, maar in het najaar is nog een inhaalslag mogelijk *mits* er meer bestuurlijke aandacht en meer prioriteit komt.

   ☝ Acties daarvoor zijn gestart: brief staatssecretaris aan gemeentebesturen, aandacht op maat van accountmanagement per soort gemeente, gebaseerd op een zomer-enquête onder alle LAA-gemeenten.

2. De baten over 2018 kunnen nu nog niet worden geschat of berekend en de definitieve bepaling van de baten over 2017 wacht nog op nieuwe ramingen van de Belastingdienst. We verwachten wel dat de baten de kosten weer zullen overstijgen. Toch past hier een opmerking die bestuurlijke aandacht vraagt:

   het verkrijgen van regeling-informatie vooraf over ☝ toeslagen of 👎 bijstand-belangen blijkt helaas nog steeds niet mogelijk, zodat die factor niet kan meewegen bij het toekennen van prioriteit aan adressen met gerede twijfel en een dergelijk belang. Vorig jaar was die maatregel wel gepland om de baten te verhogen. Meer of andere bestuurlijke druk lijkt nodig om hier meer voortgang in te bereiken.

3. Hitrate: de doelstelling is haalbaar. Uitsplitsing per augustus naar signaalsoort:

   Hitrate volwassen signalen, die in 2018 zijn uitgezet:
   - Veelverhuizers: 53%
   - Doorgangadressen: 52%
   - Briefadressen: 50%
   - Samenwoners: 62%
   - Status VOW: 54%
   - VOW-adres: 54%
   - CJIB OBR: 52%
   - Overbewoning: 55%

   Proeven & pilots, die in 2018 zijn uitgezet:
   - Spookjongeren (proef 4)
   - Uitwonende jongeren (proef 2)
   - Schijnverlating (proef 3)
   - Briefadressen Belastingdienst (pilot)
   - Leegstand (pilot) → is geworden Maatwerk op verzoek

Memo

4. Er zijn nu 262 aan LAA **deelnemende gemeenten**, met nog 34 "in de pijplijn" (die kregen op hun verzoek de bewerkersovereenkomst reeds toegezonden); deze doelstelling wordt dus ruim gehaald. (Overigens zullen er hiervan door herindeling 17 gemeenten afgaan per 1-1-2019.)
   Toch grijpen we dit punt aan voor een waarschuwing: enkele gemeenten willen de nieuwe Verwerkersovereenkomst niet tekenen omdat er wetgeving voor LAA is aangekondigd. Zij leiden daaruit af dat de huidige juridische basis kennelijk te zwak is en willen wachten op die wetswijziging.

   ☝ Onduidelijkheid over de wetgeving voedt deze argwaan.

   Verder is er een risico dat van de grote groep gemeenten die nu slechts weinig signalen krijgt een deel alsnog afhaakt, vanwege de hogere privacy- en veiligheidseisen (zoals gebruik E-herkenning en het eerder dichtvallen van de WALAA bij gebruikspauze).

5. **Aantal leveranciers:** RvIG, Belastingdienst en CJIB leveren momenteel periodiek signalen. DUO, Kadaster en RDW versterken nu signalen. Er vinden gesprekken plaats met de IND en de Kamer van Koophandel: deze doelstelling is in beeld.

   👎 De Nationale Politie levert sinds eind 2016 geen signalen meer uit Papos. Dit systeem is vervangen door de politieapplicatie Executie en Signalering (E&S). Om gegevens aan LAA te kunnen leveren dienen er aanpassingen te worden doorgevoerd in de Basis Voorziening Informatie (BVI) teneinde de relevante data te kunnen bevragen aan de applicatie E&S. Deze aanpassing heeft recentelijk plaatsgevonden ten behoeve van de regio Rotterdam Rijnmond. De overige regio's zijn nog niet zover. Voor de regio Rotterdam Rijnmond wordt in september een test gedraaid om te bezien of de relevante gegevens beschikbaar zijn en uitgewisseld kunnen worden ten behoeve van LAA. Op dit moment is de verwachting dat er in Q1 2019 met slechts 1 regio een proef plaats kan vinden. Levering geschikt voor landelijke uitrol is nog niet in zicht.

6. De **mutatiegraad** van het adresgegeven in de BRP na LAA-adresonderzoek kan nu niet goed genoeg worden bepaald. Meest recente momentopname: in 4% van de gevallen met een hit vond toch geen mutatie plaats vanwege de uitkomst van vervolgonderzoek, bij 3% was dat vervolgonderzoek nog niet afgerond en bij 21% was het vervolgonderzoek nog niet gestart. Vanwege de wachtperiode om alle vervolgacties tot rust te laten komen kan deze waarde pas ruim na afloop van het jaar goed bepaald worden. Uit analyse blijkt dat medio 2018 de stand op 72% ligt met een stijgende trendlijn. De verwachting is dat het jaardoel van 75% wordt gerealiseerd over 2018. De analyse hiervan wordt in maart 2019 afgerond.

Memo

Toelichting op het faciliteren van risicogericht adresonderzoek:

A] Juridica:
De LAA-voorbereiding van de Algemene Verordening **Gegevensbescherming** (AVG) is geslaagd door voorlichting aan gemeenten en het vervangen van de oude Bewerkersovereenkomst door Verwerkersovereenkomsten (VWO). Een externe audit ofwel Gegegevensbeschermings-effectbeoordeling van LAA was positief, met name in verband met profilering. De aanbeveling dat gemeenten hun burgers over deelname aan LAA moet informeren is actief overgebracht en zal herhaald worden.

Er zijn **juridische leidraden** opgesteld en gepubliceerd voor adresonderzoek, internetonderzoek en profilering. Er is structurele juridische betrokkenheid bij ontwikkeling en gebruik van adressignalen. Nieuwe signaaltypes worden steeds opgenomen in de bijlage bij de VWO en aan gemeenten ter kennis gebracht. Privacy-jurisprudentie m.b.t. LAA wordt met adviezen voor opvolging geplaatst in de eigen Kennisbank op Pleio.

☝ Met de toezegging aan de Tweede Kamer over **wijziging Wet BRP** vanwege LAA-proces is echter nog geen goed begin gemaakt. Vooral de bevoegdheden van de minister van BZK voor verwerking van (persoons)gegevens is noodzakelijk voor transitie van LAA naar RvIG.

B] IKP:
De vernieuwing van de eigen applicatie voor adresonderzoek **WALAA** ligt op schema: de oude is in twee stappen verbeterd (met goede gebruikersreacties) en de bouw van een nieuwe versie verloopt goed.
Het nieuwe inloggen met **eHerkenning** op de WALAA door gemeenten komt echter te langzaam op gang. Het doel is dat ze eind 2018 allen zijn aangesloten. De techniek is gereed. In september tot november vindt een audit plaats op de **informatiebeveiliging** van het IKP en de WALAA.

C] Aanpak Preventie:

Het trekkerschap van preventie is toe aan herverdeling vanwege de LAA-transitie van ICTU naar RvIG en het recente vertrek van de deelprojectleider Preventie.

Acties uit spoor 1 van het preventieplan (= direct gerelateerd aan LAA-signalen) blijven gekoppeld aan het basisproces signaalverwerking van LAA.

Voor acties uit spoor 2 (= overige preventie en de doorontwikkeling van LAA op adreskwaliteit) zijn afspraken gemaakt met partners zoals NVVB, RvIG en anderen. Denk aan de Brede Aanpak Fenomenen, het initiatief Adres op Orde, het idee opleveren 'administratief schoon' huuradres na verhuizing, de risicoanalyse-initiatieven met ICT, de kanteling van Burgerzaken, intensievere publieksbenadering, wet- en regelgeving, bewustwording gemeenten en effectmeting van preventie.

D] Inrichting van samenwerking, verzorgen van accountmanagement en communicatie

Memo

Een aanzienlijk deel van de werkzaamheden van het programmateam LAA bestaat uit het begeleiden, stimuleren en helpen van gemeenten, BRP-afnemers en andere relaties. Dat gebeurt door het verzorgen van publicaties, overleg, workshops, congresdeelname, relatiebeheer, voorlichting, kennisbeheer, begeleiding van gesprekken op Pleio of in bijeenkomsten, et cetera. In deze rapportage op bestuurlijk niveau volstaan we met het noemen ervan, want er zijn hieruit geen issues te melden die nu bestuurlijke aandacht vereisen.

☝ Wel is het goed alvast te benoemen dat we momenteel overleg voeren met VNG en NVVB hoe **binnengemeentelijke samenwerking** beter gestimuleerd kan worden. Dat is een belangrijke voorwaarde voor het realiseren van lokale en landelijke baten, maar het zal naar onze verwachting zonder extra bestuurlijke aandacht te weinig slagen.

E] LAA-ENQUETE ONDER GEMEENTEN

In de zomer hebben ambtelijke contactpersonen van 119 LAA-gemeenten een enquête ingevuld hoe zij zelf LAA nu zien en waarderen. De belangrijkste uitkomsten zijn deze:

- Van de respondenten ervaart 77% zowel ambtelijk als bestuurlijk draagvlak, 6% alleen bestuurlijk, 12% alleen ambtelijk en 5% geen draagvlak.

- 63% zegt genoeg capaciteit voor LAA-vooronderzoek te hebben, 34% te weinig.

- 59% zegt genoeg capaciteit voor LAA-huisbezoek te hebben, 32% te weinig.

- In het vooronderzoek over signalen is er vaak afstemming met andere afdelingen: 70% met Werk&Inkomen, 41% met WMO/zorg, 47% met leerplicht, 15% wijkteam, 34% gemeentelijke belastingen, 59% vergunningverlening/toezicht/handhaving, 52% openbare orde, 41% BasisregistratieAdressenGebouwen, 36% overig. (een soortgelijk patroon is er na afloop van het huisbezoek).

- Die samenwerking is bij 17% geregeld in een procesbeschrijving, bij 15% met een convenant, 9% in een verordening, en bij 69 % niet formeel geregeld.

- Het opleidingsniveau is volgens hen zelf bij 82% voldoende, 17% te laag.

- Het ervaringsniveau is volgens hen zelf bij 81% voldoende, 15% te laag.

- De toezichthouder gaat bij 72 % de woning binnen bij huisbezoek, 15% alleen bij een door de bewoner getekend informed consent en 13% nooit.

- De iPad wordt door 53% gebruikt tijdens huisbezoek ter plaatse, bij 43% direct erna, bij 40% op kantoor na afloop, bij 9% niet.

- Qua tijdstip vinden de huisbezoeken plaats bij 21% geheel tijdens kantooruren, 1% alleen na kantooruren, en 78% beide.

- Gemeenten werken voor adresonderzoek ook samen met externe partijen: 40% regiogemeenten, 74% woningcorporaties, 62% Politie, 30% RIEC, 35% overig.

Memo

- De gemeente heeft beleid voor briefadressen (bij 95%), schuldhulpverlening (35%), leegstand (25%), woonfraude/ondermijning (48%), inschrijving op recreatiepark (43%).

- Om onjuiste BRP-inschrijving te voorkomen werkt de gemeente met risicoprofielen bij inschrijving (57%), controle-software (21%), indicatie op risico-adressen (61%), speciale applicatie (zoals de meld-een-vermoeden-app, 5%) of geen extra maatregelen (16%)

- De transparantie naar burgers over adres-onderzoek met LAA verzorgt de gemeente via brieven/emails (24%), de lokale krant (35%), eigen website (36%), anders (31%) of bewust niet (18%).

Financiën:

Bijgaand vindt u een overzicht van de stand van zaken rondom de financiën van programma LAA.

Financiële rapportage 2018					
Landelijke Aanpak Adreskwaliteit	**Budget**	**Januari t/m Juli 2018**		**Prognose 2018**	**Verwacht Resultaat**
		Realisatie	**Beschikbaar**		
deelproject Afnemers	€ 1.371.666	€ 709.085	€ 662.581	€ 1.257.128	€ 114.537
deelproject Gemeenten	€ 3.693.796	€ 2.086.196	€ 1.607.600	€ 3.529.995	€ 163.801
deelproject Preventie	€ 135.275	€ 135.275	€ 0	€ 135.275	€ 0
deelproject Informatieknooppunt	€ 4.345.932	€ 2.011.709	€ 2.334.223	€ 3.887.839	€ 458.093
Management/PMO/Juridisch/Communicatie	€ 2.645.684	€ 1.672.395	€ 973.289	€ 2.571.885	€ 73.800
Transitie LAA	€ 76.752	€ 21.648	€ 55.104	€ 74.858	€ 1.894
Transitie BZK	€ 435.129	€ 248.647	€ 186.482	€ 422.234	€ 12.895
Transitie RvIG 2018	€ 850.000	€ 850.000	€ 0	€ 850.000	€ 0
TOTAAL:	**€ 13.554.236**	**€ 7.734.955**	**€ 5.819.280**	**€ 12.729.215**	**€ 825.021**

Er is een budget van € 13.5 miljoen beschikbaar voor LAA samengesteld uit de reguliere jaarbegroting van € 11,1 miljoen en het overschot van voorgaande jaren. De uitputting van het budget ligt op schema en verloopt binnen de beschikbare marges. Uit de lopende begroting wordt een bedrag van € 850.000,- onttrokken welke beschikbaar komt voor RvIG ten behoeve van de transitie. Verder wordt er een reservering opgenomen van circa € 1 miljoen uit het verwachte resultaat zodat de verwachte extra uitgaven van RvIG in 2019 gefinancierd kunnen worden uit het lopende jaarbudget.

Voortgangsrapportage Transitie LAA 11-09-2018

Toelichting rapportage

Deze rapportage wordt verzorgd door het LAA Transitie Kern Team (LTKT = BZK-DIO, RVIG en ICTU)
Inhoudsopgave:

1. Toelichting op rapportage.
2. Algemene mijlpalen van de transitie en de status daarvan.
3. Detailoverzicht van status van de Transitie Teams

Algemene status op 11-9-2018:
We ronden de eerst fase van de transitie af. Alle transitie teams hebben uiterlijk begin september de taken, profielen en uren in beeld gebracht. Dit was input voor het opstellen van het O&F rapport van RvIG. Het kernteam organiseert een analyse en advies op de inrichting van LAA bij RvIG.
We zijn gestart met de volgende fase waarin de transitie teams een plan maken voor de wijze waarop LAA en RvIG invulling geven aan het 'meelopen' en 'meewerken'. Dit is de fase waarin de RvIG medewerkers worden ingewerkt om uiteindelijk de taken overgedragen te krijgen.

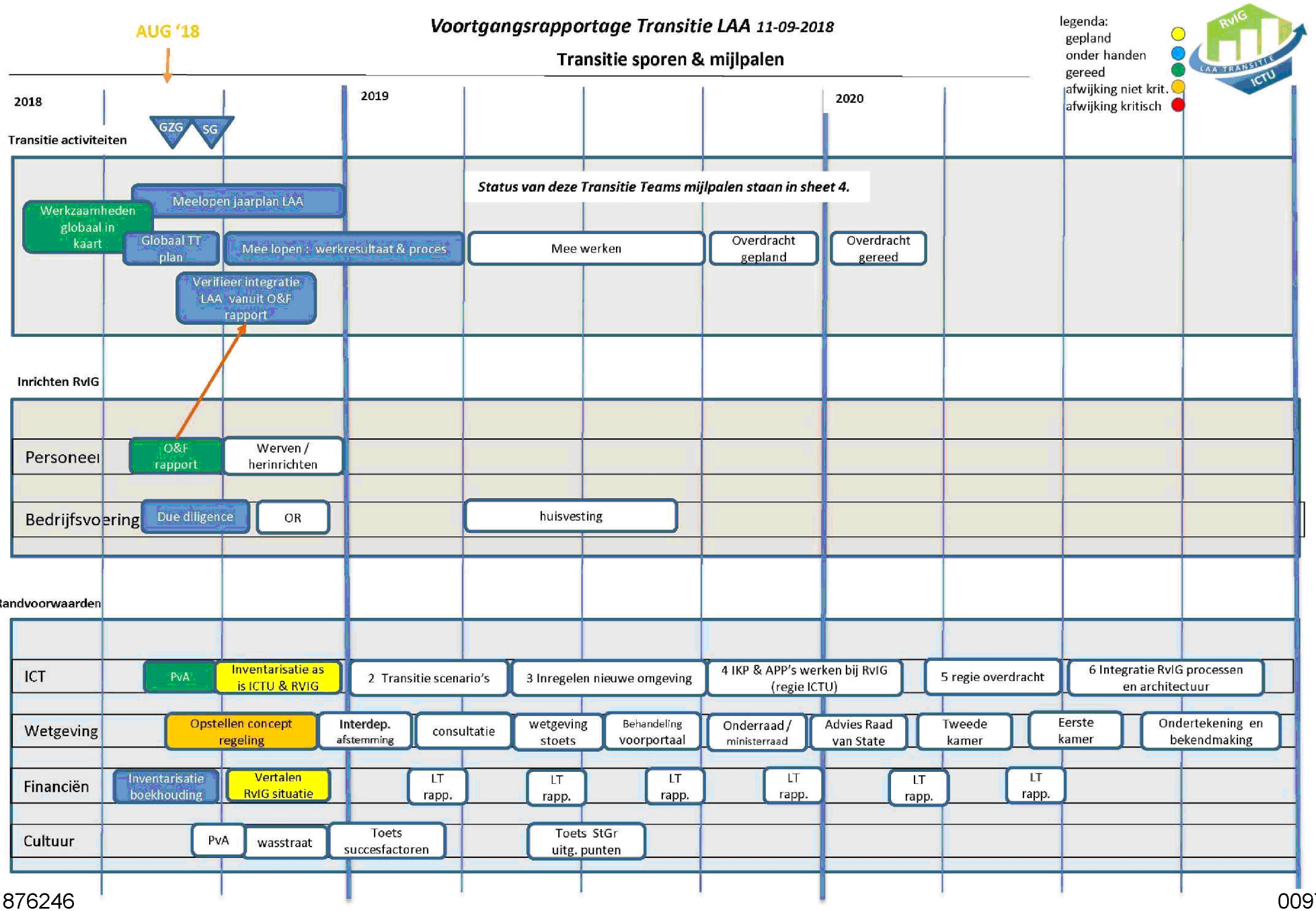
Randvoorwaarden :
Wetgeving: Het wetgevingstraject is vertraagd. DIO escaleert naar CZW
Financiën: Loopt. Plan wacht op synchronisatie met O&F rapport
ICT: Loopt. 1e concept plan van aanpak is opgesteld
Cultuur: Oriëntatie vindt plaatst

Actuele risico's:
Het wetgevingstraject is vertraagd. Heeft geen effect op korte termijn. Verwacht wel vertraging op de formele overdracht van de regie.

Overig:
Om LAA als RvIG over te kunnen nemen is een Opdrachtovereenkomst nodig. Deze is in de maak met daarin de opdracht, verantwoordingscyclus en financiële onderbouwing.
In het transitieplan is opgenomen dat, middels stuurgroep besluit is afgesproken, in 2020 wordt gekeken naar de financiering van LAA na 2023.

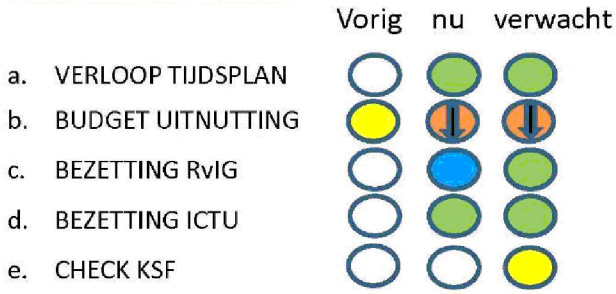
Resumerend:
Kwartaal 3 heeft geen kritische belemmeringen voor het transitieplan. Het vervolg van kwartaal 3 staat in het teken van het verder detailleren van de plannen van de Transitie Teams en het Integrale plan. Bij RvIG zijn procesworkshops georganiseerd om structureel inzicht en overzicht te krijgen in de processen en werkresultaten van LAA. Parralel daaraan worden de RvIG FTE's geworven en ingezet voor de 'meeloop' fase.

Vooruitzichten:
Voor einde kwartaal 3 wordt de afstemming van het RvIG O&F plan met de transitie planning en budgettering gepland. Zodra het RvIG O&F rapport gedeeld is zal de transitie planning voor 2019 en wellicht 2020 gedetailleerd worden.

Voortgangsrapportage Transitie LAA 11-09-2018
Transitie sporen & mijlpalen
AUG '18
legenda:
gepland
onder handen
gereed
afwijking niet krit.
afwijking kritisch
RvIG
LAA TRANSITIE
ICTU
2018
2019
2020
Transitie activiteiten
GZG
SG
Status van deze Transitie Teams mijlpalen staan in sheet 4.
Werkzaamheden globaal in kaart
Meelopen jaarplan LAA
Globaal TT plan
Mee lopen : werkresultaat & proces
Mee werken
Overdracht gepland
Overdracht gereed
Verifieer integratie LAA vanuit O&F rapport
Inrichten RvIG
Personeel
O&F rapport
Werven / herinrichten
Bedrijfsvoering
Due diligence
OR
huisvesting
Randvoorwaarden
ICT
PvA
Inventarisatie as is ICTU & RVIG
2 Transitie scenario's
3 Inregelen nieuwe omgeving
4 IKP & APP's werken bij RvIG (regie ICTU)
5 regie overdracht
6 Integratie RvIG processen en architectuur
Wetgeving
Opstellen concept regeling
Interdep. afstemming
consultatie
wetgeving stoets
Behandeling voorportaal
Onderraad / ministerraad
Advies Raad van State
Tweede kamer
Eerste kamer
Ondertekening en bekendmaking
Financiën
Inventarisatie boekhouding
Vertalen RvIG situatie
LT rapp.
LT rapp.
LT rapp.
LT rapp.
LT rapp.
LT rapp.
Cultuur
PvA
wasstraat
Toets succesfactoren
Toets StGr uitg. punten

Voortgangsrapportage Transitie LAA 11-09-2018

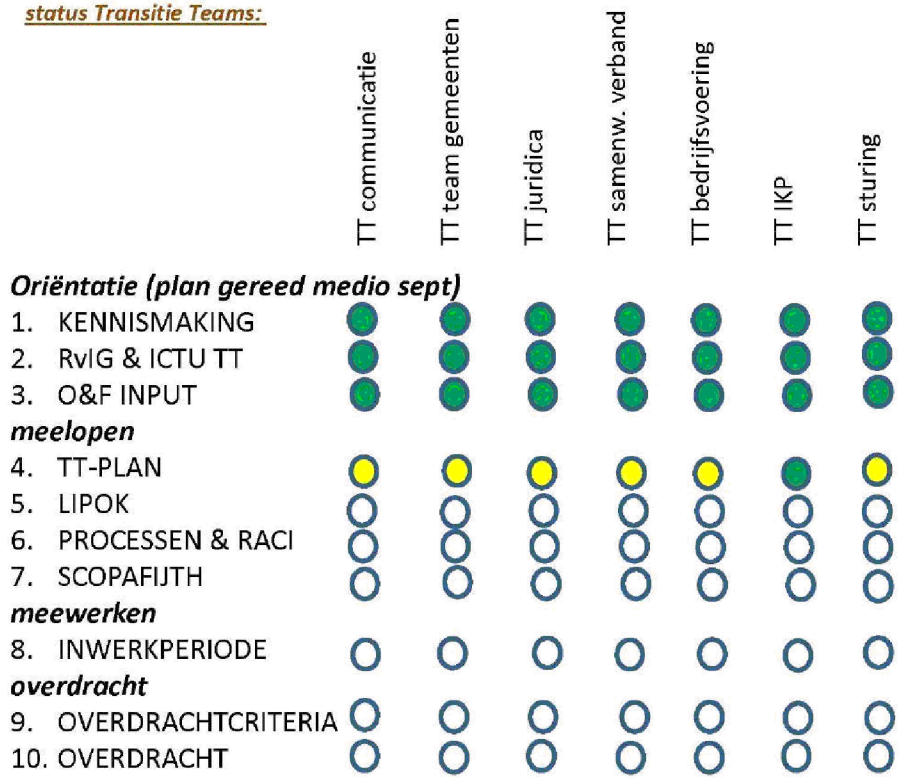
status Transitie Algemeen:

status Transitie Algemeen - toelichting:

a. Het RvIG O&F plan ligt op het kritieke pad van de transitie.
b. Het plan was om eerste met drie focusgebieden te starten: communicatie, juridica en team gemeenten. Tijdens de sessies van de SPG bleek dat in principe zowel RvIG als ICTU alle TT's parallel wilden laten starten.
c. Alle transitieteams zijn van start gegaan met de eerst fase; de oriëntatie fase. Alle teams hebben de functies, competentie en uren van LAA in beeld gebracht. Dit was input voor het opstellen van het O&F plan van RvIG (medio september 2018).

status Transitie Teams:

status Transitie Teams - toelichting:

a. Alle TT's zijn gestart.
b. Qua timing van de werkresultaten lopen niet alle teams parallel omdat bij sommige TT's al meer ervaren RvIG-ers zijn ingezet.

Legenda:

TT	transitieteams
KSF	key succes factoren
LIPOK	leverancier-input-proces-output-klant : analyse tool
RACI	verantwoordelijkheden & bevoegdheden overzicht
SCOPAFIJTH	organisatie brede impact analyse van betreffende TT
LT	LAA transitie

gepland
onder handen
gereed
afwijking niet krit.
afwijking kritisch

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Stuurgroep LAA

DGOO/DIO/Identiteit
Ministerie van BZK

Contactpersoon

T 06 -

E @minbzk.nl

Datum
8 mei 2018

memo

Stand van zaken bijstandsindicatie en LAA
Versie 2 d.d. 24 augustus 2018

In de stuurgroep d.d. 18 maart 2018 heeft SZW toegezegd ter versterking van de kwaliteit van de risicosignalen van LAA bijstandsgegeven te leveren, mits juridisch mogelijk. Hieronder wordt het proces tot nu toe en de stand van zaken weergegeven, waarbij SZW input heeft geleverd (bijlage 1) en BZK reactie geeft (bijlage 2).

In de stuurgroep is reeds besproken dat het wenselijk is om bijstandsindicaties te leveren aan LAA. Met het betrekken van bijstandsindicaties bij LAA is de verwachting dat er gerichter adresonderzoek kan plaatsvinden en wordt vermeden dat mensen ten onrechte een huisbezoek krijgen. Daarnaast is het belang van rechtmatige bijstandsuitkering gediend. Immers, het onderzoek naar adreskwaliteit kan tot gevolg hebben dat overheidsvoorzieningen die onrechtmatig worden verstrekt worden stopgezet of aangepast.

In het kader van de toezegging uit de stuurgroep heeft in samenwerking met SZW een verkenning plaatsgevonden voor het leveren van bijstandsindicaties. Daarbij is initieel toegewerkt naar een nota. In die nota was neergelegd dat een werkwijze waarbij ook bijstandsgegevens werden betrokken juridische mogelijk leek te zijn. SZW heeft echter moeten constateren dat de beoogde gegevensverwerking niet past binnen de geldende wettelijke kaders.

Uit de juridische analyse van SZW blijkt dat de geheimhoudingsverplichting uit de Participatiewet in beginsel in de weg staat bij het betrekken van de bijstandsgegevens, zie voor de onderbouwende analyse bijlage 1.

BZK ziet wel ruimte in de huidige wetgeving om bijstandsindicaties te betrekken bij LAA. Uit de juridische analyse van BZK blijkt dat de geheimhoudingsplicht niet geactiveerd wordt omdat er sprake is van noodzakelijke uitvoering van de Participatiewet, zie voor de onderbouwende analyse bijlage 2.

Dit is de huidige uitkomst met betrekking tot het juridische standpunten van SZW en BZK ten aanzien het leveren van bijstandsindicaties aan LAA.

Bijlage 1

Hiervoor zijn de volgende analyse en daarop gebaseerde overwegingen en conclusies van SZW van belang:

Analyse SZW

- Artikel 65 van de Participatiewet bepaalt dat persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de uitvoering van de Participatiewet niet verder bekend mogen worden gemaakt, tenzij dit expliciet door de Participatiewet wordt toegestaan of in een andere wet (in formele zin) wordt verplicht. Het artikel maakt – behalve bij toestemming door betrokkene of bij anonieme verwerking voor statistische doeleinden – geen afwijking mogelijk. Het betrekken van bijstandsgegevens bij de risicoselectie van de LAA is onder de Participatiewet naar het juridische oordeel van SZW slechts mogelijk als hier een wettelijke grondslag voor wordt gemaakt. SZW ziet hiervoor vanuit de wetssystematiek als enige mogelijkheid de wettelijke verankering van LAA. Met andere woorden: de juiste plek voor een wettelijke basis voor het leveren van de bijstandgegevens is door BZK opgestelde wetgeving. De Participatiewet kan hierin niet voorzien.

Overwegingen en conclusies SZW

- SZW bemerkt al enige jaren toenemende politieke en maatschappelijke aandacht voor combinatie van privacy en handhaving: voor SZW betrof dit onder andere recente aandacht voor Syri en profilering. Daarom blijft SZW onverminderd vasthouden aan dit juridisch kader.
- Totdat er BZK-wetgeving is, ontbreekt de wettelijke basis voor levering. In deze periode kan er geen levering van bijstandgegevens plaatsvinden door het Inlichtingenbureau.
- Wat het Inlichtingenbureau wel kan blijven doen, is een bijdrage blijven leveren aan de statistische vergelijkingen (achteraf vergelijken van de hoeveelheid stopgezette uitkeringen van een batch verwonderadressen ten opzichte van een batch met dezelfde hoeveelheid niet-verwonderadressen).
- Uit de juridische analyse volgt ook dat binnengemeentelijke levering (van de Sociale Dienst aan Burgerzaken) zich niet verhoudt tot artikel 65 van de Participatiewet. Hiervan verschillen BZK en SZW van mening.
- Terugmelden op een individuele casus heeft wel een wettelijke basis en is daarom goed mogelijk: wanneer na handhavingsactiviteiten vanuit de

Participatiewet is gebleken dat er in een individueel geval sprake is van adresgerelateerde fraude, kunnen medewerkers van de Sociale Dienst dit individuele geval melden aan hun collega's van Burgerzaken / BRP.

Bijlage 2

Analyse BZK:

- Verdere bekendmaking van gegevens *dan voor de uitvoering van de Participatiewet* is niet toegestaan, mits een wettelijke grondslag hiertoe verplicht (artikel 65 Participatiewet). Juiste adresgegevens zijn noodzakelijk voor verlening van bijstand en daarmee de uitvoering van de Participatiewet. Voor de bepaling voor het recht op bijstand wordt mede uitgegaan van het BRP adres (artikel 40 Participatiewet). Hierbij is het college bevoegd onderzoek in te stellen naar de juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens en zonodig naar andere gegevens die noodzakelijk zijn voor de verlening of voorzetting van bijstand (artikel 53a lid 6 Participatiewet). De BRP heeft tot doel overheidsorganen te voorzien in gegevens voor zover noodzakelijk voor de vervulling van hun taak (artikel 1.3 Wet BRP). Naar het juridisch oordeel van BZK is het tegengaan van onjuiste adressen in de BRP noodzakelijk voor de uitvoering van de Participatiewet waardoor de geheimhoudingsplicht uit artikel 65 Participatiewet niet 'geactiveerd' wordt.

Overwegingen BZK:

- De bijstandsindicatie wordt slechts gebruik als prioritering van de risicoadressen. Het hebben van een uitkering levert geen gerede twijfel op voor adresonderzoek, maar is slechts één van de risicosignalen voor de prioritering van risicoadressen.
- Ook binnen BZK is de toenemende politieke en maatschappelijke aandacht voor privacy en handhaving bekend en aanwezig. BZK is het eens met SZW dat de levering van het bijstandsgegeven op grond van een deugdelijke juridische basis dient plaats te vinden. BZK ziet echter wel ruimte in de huidige wetgeving om de bijstandsindicatie te betrekken bij LAA.
- Daarnaast kan de benodigde wettelijke grondslag die volgens SZW nodig is gevonden worden in bijvoorbeeld artikel 62 SUWI. In artikel 62 SUWI is opgenomen dat het college voor de uitvoering van de taken op terrein van werk en inkomen de gegevens haalt uit o.a. de BRP. In artikel 2.35 lid 3 Wet BRP is opgenomen dat een college alle inlichtingen die van belang zijn voor een goede uitvoering van de taak m.b.t. de basisregistratie aan een college verstrekt. Dit in samenhang bezien leidt tot een wettelijke grondslag.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

T.a.v.: Stuurgroep LAA

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Contactpersoon

Datum
12 september 2018

Kenmerk
2018-0000765107

notitie

Voorstel Governance Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Aanleiding

Na 3 jaar LAA dient zich een nieuwe fase aan. Een fase waardoor logischerwijs ook de vraag ontstaat om naar de inrichting van de governance te kijken. LAA staat aan het begin van een fase waarbij borging en zeker ook verdieping de hoofdrol spelen. Dit neemt niet weg dat LAA doorontwikkelt en dus in dat opzicht nog lang niet 'af' is. Er zullen nog vele fenomenen, patronen, maatschappelijke opgaven en bestuurlijke taken zijn die via een risicosignaal naar gemeenten zullen worden uitgezet.

Inleiding

De werkwijze (aanpak) wordt geborgd door LAA over te dragen aan RvIG. Er zit een groot potentieel en meerwaarde in het feit dat LAA gecontinueerd wordt. Het heeft waarde voor de (door)ontwikkeling van de BRP en bijbehorende producten als de TMV, kwaliteitsmonitor BRP, etc. De aanpak en de kwaliteit van de BRP is van waarde voor het stelsel van basisregistratie, het levert een meerwaarde voor de ontwikkeling van beleid en preventieve maatregelen, het heeft een waarde voor de afnemers en hun onderlinge samenwerking en voor de burgers doordat LAA fraude- en zorgpatronen inzichtelijk maakt en deze kan vertalen naar maatschappelijke opgaven. Deze opgaven vragen om intensieve interbestuurlijke samenwerking op bestuurlijk niveau. Om het potentieel te kunnen realiseren is het betrekken van de partijen die hierin een rol hebben nodig.

Gevraagd besluit
Stuurroep wordt gevraagd in te stemmen met het voorstel om zowel de Gouwzeegroep als de Stuurgroep open te stellen voor nieuwe partijen die een rol hebben in de interbestuurlijke opgaven en het realiseren van de meerwaarden van LAA.

Voorstel
De governance bestaat momenteel uit een vijftal gestructureerde overleggen waarbij vertegenwoordigers van financiers, opdrachtgever, afnemers van BRP, beleidsmatig belanghebbenden en gemeenten vertegenwoordigd zijn. Zo zijn er de Regionale contactgroep bijeenkomsten, het Operationeel overleg, het Opdrachtgeversoverleg, de Gouwzeegroep en de Stuurgroep.

De regionale contactgroep bijeenkomsten zijn het bindmiddel op gemeentelijk niveau, waarbij twee keer per jaar vertegenwoordigers van alle gemeenten worden uitgenodigd in bijeenkomsten van 30 tot 50 personen om ervaringen en informatie vanuit LAA te delen, te evalueren en samenwerking tussen en binnen

gemeenten te stimuleren. Dit onderdeel van de governance richt zich op het meest uitvoerende deel van LAA, daar waar de adresonderzoeken daadwerkelijk worden uitgevoerd door vele honderden toezichthouders. Voor deze contactgroep bijeenkomsten worden nu al relatiemanagers van RvIG uitgenodigd. Na de transitie van LAA naar RvIG, zullen deze georganiseerd en voorgezeten worden door RvIG.

Het operationeel overleg vindt 10 keer per jaar plaats. In dit overleg komen een grote groep vertegenwoordigers van afnemers van de BRP bijeen met als doel begrip te krijgen van elkaars administratieve processen waar het BRP-adressen betreft. Hiermee ontstaat inzicht over de afhankelijkheid, maar ook de kwetsbaarheid van aan elkaar gekoppelde ketenprocessen. Dit geeft input aan nieuw te ontwikkelen signalen, zoals bijvoorbeeld het combineren van post-retour signalen van verschillende afnemers. Dit overleg is cruciaal in het verkrijgen van inzicht in fraude signalen en patronen en leidt tot professionele samenwerking over organisaties heen en stimuleert het 1-overheids samenwerken op het onderwerp fraudebestrijding. Dit overleg kan in stand blijven waarbij de organisatie en het voorzitterschap t.z.t overgenomen kan worden door RvIG.

Het opdrachtgeversoverleg is een tweewekelijks overleg waarbij de going concern van de operatie wordt besproken, sturing wordt gegeven en soms interventies plaatsvinden om activiteiten te richten op het bereiken van de doelstellingen van LAA. Sinds kort is ook deelname van het MT van RvIG aangeschoven om ook de sturing op de transitie hierin te organiseren, waardoor mogelijke conflictsituaties snel besproken en beslecht kunnen worden. Vooralsnog zal dit OGO tijdens de transitie niet wijzigen. Na volledige overdracht aan RvIG zal een meer beleidsmatige invulling worden gegeven aan deze opdrachtgever – opdrachtnemer relatie.

De Gouwzeegroep is een belangrijk gremium in het vormgeven en borgen van de benodigde interbestuurlijke samenwerking. Dit is wat we voor de toekomst samen met de transitie willen borgen. Sinds de start lag de focus op een vertegenwoordiging van de voornaamste financiers van LAA; SZW, J&V, financier en opdrachtgever BZK en partijen als de Belastingdienst, SVB, maar ook VNG, NVVB en RvIG. Nu er langere termijn afspraken zijn over de financiën en het inzichtelijk maken van de financiële baten geborgd is, is vanuit de financiers aangegeven wat meer afstand te willen nemen. Echter blijft aanjagen vanuit een centrale tactische rol belangrijk. Hiervoor is een groep nodig die impulsen geeft aan het strategisch beleidsniveau. Dit kunnen impulsen zijn op basis van inzichten / resultaten uit LAA of signalen uit eigen omgeving. Voorgesteld wordt de GZG open te stellen voor nieuwe partijen. Hierbij valt te denken aan Politie en CJIB naast of in plaats van J&V, IB en UWV naast of in plaats van SZW en wellicht een uitbreiding naar het bedrijven domein met de KVK en of het ministerie van EZK.

De Stuurgroep tenslotte wordt momenteel ingevuld door BZK als voorzitter, met J&V en SZW als financiers en de Belastingdienst als grootste betrokken uitvoeringsorganisatie en de NVVB als vertegenwoordiger van de gemeenten. Gezien de (maatschappelijke) vraagstukken die LAA in beeld brengt is het momentum daar om andere organisaties zitting te laten nemen in de stuurgroep om deze vraagstukken interbestuurlijk op te pakken.

Voor de kortere termijn kan overwogen worden om vanuit het justitie domein de Politie uit te nodigen. Hiermee kan de basis worden gelegd voor een vergelijkbare relatie als met de Belastingdienst. Gezien de problematiek van de spoorloos veroordeelden, maar ook het proces van executie boetes en straffen zou een groot voordeel te behalen zijn bij een nauwere samenwerking met LAA. Verder kan gedacht worden om in plaats van de Directie Toezicht van SZW een inhoudelijke beleidsdirectie zoals participatie of kinderopvang uit te nodigen. Hiermee blijft de samenwerking tussen BZK en SZW ook op stuurgroep niveau geborgd.

VERDONCK KLOOSTER & ASSOCIATES

LANDELIJKE AANPAK ADRESKWALITEIT

Gegevensbeschermingseffectbeoordeling

VERDONCK KLOOSTER & ASSOCIATES

LANDELIJKE AANPAK ADRESKWALITEIT

Gegevensbeschermingseffectbeoordeling

DATUM	16 mei 2018
STATUS	Definitief
VERSIE	1.0
PROJECTNUMMER	20185038
INTERNE TOETS	

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

MANAGEMENTSAMENVATTING

De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (hierna: LAA) heeft tot doel het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP en het bestrijden van adresgerelateerde fraude. Inmiddels zijn meer dan 250 gemeenten betrokken. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) vereist dat voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van LAA een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (ook wel Privacy Impact Assessment, hierna: PIA) wordt uitgevoerd. Een PIA is met name vereist, aangezien sprake zou kunnen zijn van profilering van burgers waarop besluiten kunnen worden gebaseerd waaraan rechtsgevolgen voor hen zijn verbonden of die hen op vergelijkbare wijze wezenlijk kunnen treffen. Daarnaast is een PIA vereist doordat mogelijk bijzondere persoonsgegevens of gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten grootschalig worden verwerkt.

SCOPE

Dit document bevat de resultaten en onderbouwing van de vereiste PIA. Het onderzoek heeft betrekking op de signalen aan de bijhoudingsgemeente (in de zin van de Wet BRP) van RvIG, Belastingdienst, CJIB, RDW en Nationale Politie, de activiteiten van ICTU in het kader van LAA, de gegevensuitwisseling met DUO, de verificatie van signalen met gegevens uit de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de opvolging van signalen door gemeenten middels vooronderzoek, adresonderzoek en eventuele wijziging in de BRP.

PROFILERING

Uit de analyse blijkt dat in het kader van LAA profilering plaatsvindt. Er is echter geen sprake van uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten die voor een betrokkene rechtsgevolgen hebben of hem anderszins in aanmerkelijke mate treffen, hetgeen in art. 22 AVG (onder uitzonderingen) verboden is. De verwerkingsverantwoordelijke bijhoudingsgemeente kan dus de huidige vorm van de in LAA gebruikelijke profilering en geautomatiseerde besluitvorming toepassen zolang aan de beginselen en rechtmatigheidsvereisten voor de verwerking wordt voldaan. Daarnaast is binnen LAA discriminatie op grond van bijzondere persoonsgegevens mogelijk. Dit komt ten eerste doordat de voor- en achternaam van personen verwerkt worden, die een (sterke) indicatie kunnen vormen voor ras, etnische afkomst en/of religieuze overtuigingen. Ten tweede worden het geslacht en de datum van huwelijkssluiting cq. aangaan van partnerschap verwerkt, die in combinatie met deze gegevens van andere personen op het zelfde adres een (sterke) indicatie vormen voor de seksuele gerichtheid. De discriminatie, zoals die uit de signaaltypen bij LAA blijkt, blijft echter binnen de grenzen van wat als objectief gerechtvaardigd wordt gezien door de Nederlandse bestuursrechter en het EVRM, een en ander rekening houdend met het gerechtvaardigde doel van LAA.[1]

AANBEVELINGEN

Van de aanbevelingen zijn er twee met name van belang. Ten eerste bevelen we aan in het inhoudelijke deel van de bewerkersovereenkomst (het addendum) beschrijvingen van verwerkte gegevens op hoofdlijnen op te nemen (zoals mogelijk conform art. 28, lid 3, AVG), zodat de bewerkersovereenkomst niet snel achterhaald is en niet steeds aanpassing behoeft.[2] Ten tweede bevelen we aan in het belang van de transparantie voor betrokkenen dat gemeenten en de andere in LAA participerende overheidsorganisaties duidelijk over hun participatie in LAA communiceren naar burgers.

---

1 Inmiddels is de *Leidraad profilering* beschikbaar voor degenen die binnen LAA betrokken zijn bij het proces van profilering om te voldoen aan de wettelijke vereisten.

2 Inmiddels is een herziene verwerkersovereenkomst beschikbaar binnen LAA, die hier invulling aan geeft.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting 3

Inhoudsopgave 4

1 Inleiding 5

2 Systematische beschrijving van de verwerking 7
2.1 Signalen 8
2.1.1 Signalen van RvIG 8
2.1.2 Signalen van andere overheidsorganen 11
2.2 Verwerking van signalen door ICTU 15
2.2.1 Ontvangen, completeren en actualiseren 15
2.2.2 Verifiëren en afstemmen met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) 15
2.2.3 Verificatie met openbare registers 17
2.3 Opvolging door de gemeente 18

3 Beoordeling van de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen 20
3.1 Geautomatiseerde besluitvorming, waaronder profilering 20
3.2 Bijzondere persoonsgegevens (art. 9 AVG) en discriminatie (overweging 71 AVG) 22
3.3 Rechten van de betrokkene (art. 13 tot en met 21 AVG) 24

4 Beheersingsmaatregelen 27

A Bronnen 28

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

1 INLEIDING

Een juist adres in de Basisregistratie Personen (hierna: BRP) is belangrijk: voor burgers zelf én voor de overheid. Een afwijking hoeft niet direct fraude te zijn, maar geeft wel kans op misbruik van regelingen. Dat uitzoeken en zo nodig corrigeren, is een publieke taak. ICTU heeft hiervoor in 2014 de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (hierna: LAA) ingericht. Doel: het verhogen van de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP en het bestrijden van adresgerelateerde fraude. Inmiddels zijn meer dan 250 gemeenten betrokken. De aanpak verdient zichzelf terug, doordat de samenwerking leidt tot een hogere adreskwaliteit in de BRP en daarmee tot het opsporen en verminderen van fraude op basis van adresgegevens.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) vereist dat voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van LAA een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (ook wel Privacy Impact Assessment, hierna: PIA) wordt uitgevoerd. Een PIA is vereist, aangezien sprake zou kunnen zijn van profilering van burgers waarop besluiten kunnen worden gebaseerd waaraan rechtsgevolgen voor hen zijn verbonden of die hen op vergelijkbare wijze wezenlijk kunnen treffen (art. 35, lid 3, onder a, AVG en art. 4, lid 5, AVG). Hierbij dient ook acht te worden geslagen op het verbod om besluiten te nemen die uitsluitend gebaseerd zijn op geautomatiseerde gegevensverwerking, waaronder profilering, als omschreven in art. 22, lid 1, AVG. Daarnaast is een PIA vereist doordat mogelijk bijzondere persoonsgegevens of gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten grootschalig worden verwerkt (art. 35, lid 3, onder b, AVG).

DOELSTELLING

Dit document bevat de resultaten en onderbouwing van de vereiste PIA. Beoordeeld is in hoeverre sprake is van profilering en of sprake is van verboden vormen van geautomatiseerd beslissen en profilering. Tevens is onderzocht of en in welke mate er sprake is van verwerking van bijzondere persoonsgegevens of gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten. Daarnaast zijn de mogelijke risico's van de huidige werkwijze beoordeeld.

REIKWIJDTE

Deze PIA heeft betrekking op de verwerkingsactiviteiten die in het kader van LAA plaatsvinden:

- ontvangst van signalen door de bijhoudingsgemeente (zoals bedoeld in art. 1.1, aanhef en onder a en art. 1.4, lid 1, Wet BRP) van andere overheidsorganen (zoals bedoeld in art. 2.34, lid 1, Wet BRP),
- de analyse van gegevens in de BRP uitgevoerd door RvIG en de doorgifte van de resultaten daarvan aan ICTU (signalen van RvIG),
- de analyse, verificatie en koppeling van gegevens door ICTU en de doorgifte van de resultaten daarvan aan de bijhoudingsgemeente,
- de opvolging door de bijhoudingsgemeente van de verkregen signalen, en
- de terugkoppeling door de bijhoudingsgemeente aan ICTU en vervolgens aan de overheidsorganen die signalen verstrekten (zoals bedoeld in art. 28 Besluit BRP en art. 2.34 Wet BRP).

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Uitgangspunt is dat – blijkens de bestaande bewerkersovereenkomst – de verwerkingsactiviteiten door ICTU onder de verwerkingsverantwoordelijkheid van de bijhoudingsgemeente worden uitgevoerd. Ook het onderzoek naar de rechtmatigheid van het verstrekken van signalen door andere overheidsorganen aan ICTU ten behoeve van de bijhoudingsgemeente valt binnen de reikwijdte van deze PIA. Buiten de reikwijdte van deze PIA valt onderzoek naar de rechtmatigheid, op grond van sectorale wetgeving, voor deze andere overheidsorganen om door middel van analyse, selectie en dergelijke tot signalen te komen. Ook valt de beoordeling van informatiebeveiligingsmaatregelen (zoals bedoeld in art. 32 AVG) buiten de reikwijdte van deze PIA.

Het onderzoek heeft betrekking op de signalen van RvIG, Belastingdienst, CJIB, RDW en Nationale Politie, de activiteiten van ICTU in het kader van LAA, de gegevensuitwisseling met DUO, de verificatie van signalen met gegevens uit de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de opvolging van signalen door gemeenten. Buiten de reikwijdte blijft SVB. De uitwisseling met SVB heeft sinds lange tijd niet meer plaatsgevonden en gegevensuitwisseling is momenteel niet opportuun.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden middels documentstudie en interviews. In de bijlage is een overzicht van de bronnen opgenomen. De wijze van opvolging door gemeenten is gebaseerd op het algemene beeld verkregen door interviews bij ICTU en interviews bij twee van de ruim tweehonderd aan LAA deelnemende gemeenten. De twee gemeenten gaven aan zich als voorlopers te zien op het gebied van de samenwerking in LAA.

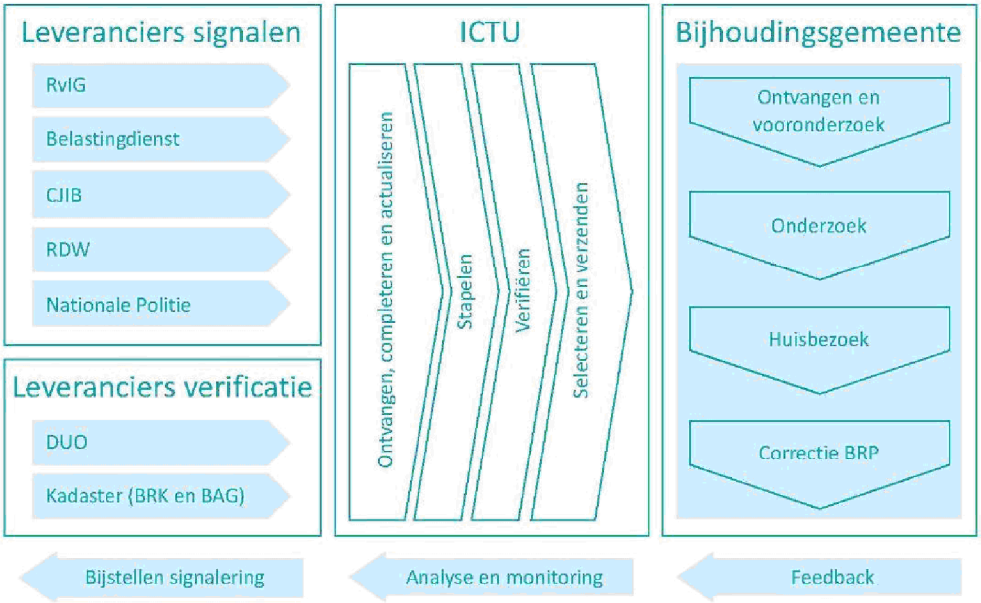
LEESWIJZER

Deze PIA omvat de vier aspecten zoals bedoeld in art. 35, lid 7, AVG. Daartoe volgt in hoofdstuk 2 ten eerste een systematische beschrijving van de verwerkingsactiviteiten en ten tweede de beoordeling van de noodzaak en de evenredigheid van de verwerking. Ten derde gaat hoofdstuk 3 in op de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen. In hoofdstuk 4 worden ten vierde gesignaleerde risico's beschouwd in samenhang met de genomen en beoogde maatregelen om de risico's aan te pakken.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

2 SYSTEMATISCHE BESCHRIJVING VAN DE VERWERKING

Iedere PIA dient een systematische beschrijving van de beoogde verwerkingen en de verwerkingsdoeleinden te bevatten en een beoordeling van de noodzaak en de evenredigheid van de verwerkingen (art. 35, lid 7, aanhef en onder a en b, AVG). In dit hoofdstuk wordt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van LAA uiteengezet. Eerst volgen de individuele signalen, daarna de verwerkingsactiviteiten bij ICTU en de opvolging door de bijhoudingsgemeente.

Figuur 1. Verwerking op hoofdlijnen (figuur door VKA).

Nu in deze PIA slechts sprake is van verwerkingen op 'noodzakelijkheidsgrondslagen' (de grondslagen van art. 6, lid 1, aanhef en onder b tot en met f, AVG en dus niet 'toestemming'), is de verwerking alleen gerechtvaardigd wanneer zij noodzakelijk is voor het met de verwerking nagestreefde doel.[3] In de vraag of een verwerking noodzakelijk is ligt besloten of de verwerking voldoet aan de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. In de beschrijving volgt deze beoordeling steeds bij de afzonderlijke verwerkingsactiviteiten.

Proportionaliteit betreft de vraag naar effectiviteit van de verwerking om het gestelde doel te bereiken en evenredigheid van het legitieme doel in verhouding tot het feit dat voor het doel persoonsgegevens moeten worden verwerkt. Subsidiariteit betreft de vraag of het genoemde doel niet op een andere, minder ingrijpende wijze kan worden bereikt, met name door géén persoonsgegevens te verwerken.

---

3 *Handleiding Algemene verordening gegevensbescherming*, Ministerie van J en V, januari 2018, p. 37.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

2.1 Signalen

2.1.1 Signalen van RvIG

SIGNAALTYPEN

RvIG voert in het kader van LAA verwerkingsactiviteiten uit en levert de volgende signalen:[4]

- **Briefadressen**: alle personen ten aanzien waarvan eenzelfde adres in de BRP is opgenomen, terwijl ten aanzien van tenminste één van hen dat adres als briefadres is opgenomen nadat het adres ten aanzien van diezelfde persoon eerder als woonadres was opgenomen.
- **Laatste bekende woonadressen VOW-ers:** alle personen ten aanzien waarvan als woon- danwel briefadres in de BRP eenzelfde adres is opgenomen welk adres het laatst opgenomen woonadres is van een persoon die niet langer dan vijf jaar geleden ambtshalve is uitgeschreven uit de BRP, alsmede de persoon of personen die ambtshalve is/zijn uitgeschreven.
- **Overbewoning:** alle personen ten aanzien waarvan eenzelfde adres in de BRP als woon- dan wel briefadres is opgenomen, terwijl voor dat adres geldt dat het woonoppervlak volgens de Basisregistratie adressen en gebouwen gedeeld door het aantal personen ten aanzien waarvan dat adres als woonadres is opgenomen in de BRP, resulteert in minder dan 16 m2, waarbij het slechts betreft adressen waarop volgens de BRP tenminste drie personen zonder onderlinge familie- en/of gezinsrelatie staan ingeschreven. Hierbij is van een gezinsrelatie ook sprake als het betreft ouders met kinderen van 18 jaar of ouder.
- **Overbewoning 2:** overbewoning als hiervoor omschreven waarbij drie of meer personen op één adres wonen, waarbij een gezin (ouders met kinderen) als één persoon telt, ook bij kinderen ouder dan 18 jaar.
- **Veelverhuizers**: personen die korter dan vijf jaar in Nederland staan ingeschreven en in die periode volgens de BRP drie of meer keer zijn verhuisd.
- **Doorgangsadressen:** adressen waarop zich in het afgelopen jaar meer dan drie personen op verschillende momenten hebben in- en uitgeschreven en waar ten minste twee personen (waarbij een gezin van ouders met kinderen als één persoon telt) actueel staan ingeschreven.
- **Schijnverlatingen**: adressen waarop een pasgeboren kind voor het eerst in de BRP wordt ingeschreven bij de moeder en waar de vader binnen een periode van drie maanden voor tot drie maanden na de geboorte in de BRP naar een ander adres is overgeschreven
- **Jongere ingetrokken bij familie:** adressen waarop iemand met een huidige leeftijd niet ouder dan 30 jaar is ingeschreven op een leeftijd tussen 17 jaar en 8 maanden en 30 jaar ('de jongere') en waar op het moment van die inschrijving al tenminste één familielid in de tweede of derde graad van ten minste 18 jaar stond ingeschreven, terwijl de jongere daarvoor stond ingeschreven op een adres in dezelfde gemeente waar ook tenminste één ouder van de jongere stond ingeschreven, waarbij het adres zowel ten aanzien van de jongere als ten aanzien van de ouder en het familielid de functie woonadres heeft respectievelijk heeft gehad.

---

4 *Addendum bewerkersovereenkomst ICTU – gemeente (versie 6-II, 19 december 2017)*, bijlage I, p. 1.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

- **Leegstand:** adressen waarop langer dan 1 jaar geen personen staan ingeschreven en waarvan volgens de BAG het gebruiksdoel woonfunctie is en het verblijfsobject in gebruik is. Indien de laatste bewoner bij overlijden op het adres stond ingeschreven moet op het adres meer dan twee jaar geen persoon ingeschreven staan. Dit geldt ook bij vertrek naar een verpleeghuis, zorginstelling of andere instelling.

Bij alle signaaltypen met uitzondering van 'leegstand' gaat het om alle personen op één adres dat voldoet aan het betreffende criterium en niet om alle personen op alle adressen die aan die criteria voldoen. Een aantal adressen die voldoen aan het criterium wordt geselecteerd en alle personen die dat adres als woon- of briefadres in de BRP hebben, zijn betrokkenen.

Uit interviews blijkt dat sinds de vaststelling van het addendum op de bewerkersovereenkomst, waar bovenstaande signaaltypen uit zijn overgenomen, nieuwe signaaltypen in gebruik zijn genomen, het signaaltype 'laatste bekende woonadressen VOW-ers' niet meer in gebruik is en dat de definitie van een aantal signaaltypen gewijzigd is. De bewerkersovereenkomst behoeft aanpassing aan deze nieuwe situatie. Daarbij verdient aanbeveling dat met betrekking hiertoe 'de *aard* en het doel van de verwerking, het *soort* persoonsgegevens en de *categorieën* van betrokkenen' moeten worden opgenomen in de verwerkersovereenkomst (art. 28, lid 3 aanhef, AVG). Dit laat ruimte om beschrijvingen zo op te nemen dat afwijkingen op details mogelijk zijn zonder de overeenkomst steeds aan te moeten passen.[5]

VASTSTELLING EN BIJSTELLING VAN SIGNALEN OP BASIS VAN KWALITEIT EN EFFECTIVITEIT

De signaaltypen zijn tot stand gekomen op basis van kennis en ervaring van onderzoekers bij RvIG en van gemeentelijke toezichthouders op de naleving van de Wet BRP (zoals bedoeld in art. 4.2 Wet BRP). Daartoe worden eerst fenomenen beschreven bestaande uit gedragingen die een aanmerkelijke kans met zich brengen dat de inschrijvingen op een adres niet correct zijn. De signaaltypen worden eerst bij enkele gemeenten beproefd en stapsgewijs verbeterd. De technische definities van de signaaltypen worden bijgesteld indien uit de analyse van de terugkoppeling door de bijhoudingsgemeente blijkt dat de trefkans van het signaaltype vergroot kan worden. Signaaltypen die niet de potentie hebben te groeien naar een trefkans van meer dan 50%, worden niet gecontinueerd, tenzij om andere zwaarwegende redenen wordt besloten dat een lagere trefkans dan 50% acceptabel is. Indien de kwaliteit van een signaal goed is en het signaaltype de potentie heeft de 50%-norm te halen, wordt opgeschaald naar meer gemeenten, uitmondend in landelijke uitrol. Ook daarna blijft de trefkans per signaaltype gemonitord worden, waarmee het signaaltype continu kan worden verbeterd.

DATAMINIMALISATIE

RvIG voert analyses uit om personen respectievelijk adressen te selecteren die aan de bovengenoemde signaaltypen voldoen. Per bijhoudingsgemeente ontvangt ICTU afhankelijk van het inwonertal van de betreffende gemeente een gemaximeerd aantal signalen. Per signaaltype

---

[5] Inmiddels is een herziene verwerkersovereenkomst beschikbaar binnen LAA, die hier invulling aan geeft.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

worden per gemeente maximaal 50, 20 of 10 signalen per maand verkregen. Alleen voor Amsterdam en Rotterdam gaat het om maximaal 100 signalen. Deze maximering vindt plaats met het oog op dataminimalisatie. Een groter aantal signalen zou tot een te groot aantal signalen kunnen leiden dat de bijhoudingsgemeente niet kan opvolgen. Maximering vindt bij een nieuw signaaltype plaats door een aselecte trekking uit het totale aantal gevonden signalen, terwijl bij een bestaand signaaltype uit feedback van de bijhoudingsgemeenten kan blijken dat een selecte trekking – op basis van een van de verwerkte data elementen – de trefkans zou verbeteren. Ook worden met het oog op dataminimalisatie de gegevens behorende bij maximaal 6 signaaltypen per maand verkregen.

ONTVANGST VAN SIGNALEN VAN RVIG

ICTU ontvangt maandelijks signalen van RvIG. Per bijhoudingsgemeente per signaaltype ontvangt ICTU een lijst van administratienummers (zoals bedoeld in art. 4.9, lid 1, Wet BRP, hierna: A-nummers) samengesteld van alle personen die staan ingeschreven op het bij een signaal betrokken adres. Waar het signaaltype betrekking heeft op een persoon (bijvoorbeeld een 'veelverhuizer'), wordt het A-nummer van deze persoon ook opgenomen in een separaat naar ICTU te verzenden bestand, zodat duidelijk is op welke persoon op het adres het signaal betrekking heeft. RvIG completeert en actualiseert en verstrekt aan ICTU voor ieder A-nummer de volgende gegevens:[6]

- gemeentecode
- gemeentenaam
- straatnaam
- huisnummer
- huisletter
- extra toevoeging op huisnummer en huisletter
- woonplaats
- postcode
- BSN
- familienaam
- voorvoegsel
- eerste voornaam
- geslacht
- geboortedatum
- datum huwelijkssluiting of aangaan partnerschap
- datum inschrijving op het adres
- of het adresgegeven in onderzoek staat
- indien het adres in onderzoek staat, de code van het type onderzoek
- aanduiding indicatie voor onderzoek (bv. briefadres, laatst bekende adres VOW).

Uit interviews blijkt dat sinds de vaststelling van de model bewerkersovereenkomst, waar bovenstaande gegevens uit zijn overgenomen, nieuwe gegevens zijn toegevoegd. De bewerkersovereenkomst behoeft aanpassing aan deze nieuwe situatie. Ook hier geldt dat beschrijvingen in de verwerkersovereenkomst zo opgenomen zouden kunnen worden dat afwijkingen op details mogelijk zijn zonder de overeenkomst steeds aan te moeten passen.[7]

Bij het signaal 'laatste bekende woonadressen VOW-ers' levert RvIG ook de laatst bekende datum dat de persoon als VOW bekend staat en de eerste datum waarop de persoon als VOW bekend staat. In de risicoprofielen wordt geen gebruik gemaakt van gegevens met betrekking tot de nationaliteit of het geboorteland van personen.

---

6 *Addendum bewerkersovereenkomst ICTU – gemeente (versie 6-II, 19 december 2017)*, bijlage I, p. 2.

7 Inmiddels is een herziene verwerkersovereenkomst beschikbaar binnen LAA, die hier invulling aan geeft.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

WETTELIJKE BASIS VOOR DE VERWERKINGSACTIVITEITEN

De grondslag voor het aanleveren van signalen door RvIG is gelegen in de verantwoordelijkheid van zowel RvIG (namens de Minister van BZK) als het college van B en W voor de BRP. Het college van B en W is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens over ingezetenen in de BRP. De Minister van BZK heeft de taak om controles te doen op de consistentie en integriteit van de in de centrale voorziening opgeslagen gegevens (art. 2.35 en 4.3 Wet BRP). De resultaten daarvan meldt RvIG aan ICTU, die optreedt namens de colleges van B en W van de gemeenten waar zich afwijkingen blijken voor te doen. Het betreft hier (mede) de uitvoering van de wettelijke informatieverplichtingen van de minister in het kader van de bijhouding van de gegevens in de basisregistratie.[8]

In het kader van het gegevensbeschermingsrecht is vanwege het voorgaande de verstrekking van gegevens door RvIG aan de gemeenten rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG (wettelijke verplichting). Ook is de verstrekking rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP).

2.1.2 Signalen van andere overheidsorganen

TERUGMELDPLICHT OVERHEIDSORGANEN

De Belastingdienst, CJIB, RDW en de Nationale Politie leveren signalen aan ICTU en RvIG. Dit gebeurt op grond van de plicht van een overheidsorgaan dat gerede twijfel heeft over de juistheid of het ontbreken van een (authentiek) gegeven in de BRP, om hiervan mededeling te doen aan het college van burgemeester en wethouders van de bijhoudingsgemeente (art. 2.34, lid 1, Wet BRP en art. 27 Besluit BRP). Het overheidsorgaan moet dan de gegevens in de BRP terugmelden ten aanzien waarvan de gerede twijfel bestaat, de daarvan afwijkende gegevens waarvan hij op andere wijze kennis heeft gekregen, alsmede de grond van de twijfel (art. 27 Besluit BRP).

Genoemde overheidsorganen verstrekken slechts signalen met betrekking tot de aan LAA deelnemende bijhoudingsgemeenten. Met het oog op dataminimalisatie verstrekken zij een gemaximaliseerd aantal signalen, zodat het aantal signalen niet de capaciteit van de gemeenten om de signalen op te volgen te boven gaat.

In het kader van het gegevensbeschermingsrecht is de verstrekking van deze signalen rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG (wettelijke verplichting). Ook is de verstrekking rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP).

---

[8] *Kamerstukken II* 2011/12, 33219, 3, p. 20-21 (MvT).

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Verstrekte gegevens	Overheidsorgaan Belastingdienst	CJIB	RDW	Nationale Politie
Gegevens niet uit BRP				
Grond van de gerede twijfel, eventueel middels codering gekoppeld aan selectiecriteria	X	X	X	X
Overig		CJIB-nummer en datum respons-verificatie		
Gegevens uit BRP				
BSN en/of A-nummer	X (BSN)	X (BSN)	X (BSN)	X
Gemeentecode	X	X	X	X
Gemeentenaam		X	X	X
Familienaam		X	X	X
Voorvoegsel		X	X	X
Eerste voornaam		X	X	X
Geslacht		X	X	X
Geboortedatum		X	X	X
Straatnaam		X	X	X
Huisnummer huisletter	X	X	X	X
Extra toevoegingen op huisnummer en huisletter	X	X	X	X
Postcode	X	X	X	X
Naam woonplaats		X	X	X

KENNISGEVING AAN OVERHEIDSORGANEN NAAR AANLEIDING VAN TERUGMELDING

ICTU verstrekt aan genoemde overheidsorganen de resultaten van het adresonderzoek naar aanleiding van de verstrekte signalen. Art. 2.34, lid 3, Wet BRP en art. 28 Besluit BRP regelen de kennisgeving door het college van B en W aan de overheidsorganen die een signaal verstrekten. Het college van B en W is verplicht het overheidsorgaan mede te delen of het signaal aanleiding is geweest voor verbetering, aanvulling of verwijdering van gegevens in de BRP, dan wel dat het gegeven "in onderzoek" is geplaatst. Hetzelfde geldt indien het signaal geen reden is om het gegeven te verbeteren, aan te vullen of te verwijderen.[9] Na afloop van het onderzoek deelt het college van B en W het bestuursorgaan mee of naar aanleiding van de mededeling gegevens in de basisregistratie zijn verbeterd, aangevuld of verwijderd.

Voorgaande wordt geëffectueerd door ICTU door aan het bestuursorgaan een terugkoppeling te geven (over de opvolging door de gemeente) bestaande uit een 'casenummer', signaaltype, fase, datum van afronding van het onderzoek, een codering van de feitelijke uitkomst van het onderzoek ten aanzien van een persoon en het bijbehorende BSN. De codering van de uitkomst van het onderzoek betreft de constatering of de inschrijving ondanks het signaal correct is, of het briefadres feitelijk een woonadres is (of andersom), of de persoon niet is aangetroffen op het adres, het adres onbewoond is en dergelijke. Deze terugkoppeling voldoet naar onze mening aan het genoemde wettelijk kader. Indien ICTU reeds bij het completeren en actualiseren constateert

[9] Zie de Nota van Toelichting bij het Besluit BRP, *Stb.* 2013, 493, p. 61.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

dat het adres niet (meer) overeenstemt met het verkregen signaal, dan bericht ICTU terug naar het bestuursorgaan dat het signaal verstrekte dat het signaal niet meer actueel is. Het signaal wordt dan ook niet aangeboden aan de gemeente voor onderzoek.

In het kader van het gegevensbeschermingsrecht is de verstrekking van deze signalen rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG (wettelijke verplichting). Ook is de verstrekking rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP).

VERDERE VERWERKING

ICTU verwerkt de met genoemde overheidsorganen uitgewisselde persoonsgegevens verder voor zover dat noodzakelijk is voor de evaluatie en verbetering van de werkwijze en het monitoren van baten van LAA. Dit is verenigbaar te achten met het doel van de verwerking gelet op art. 6, lid 4, AVG (verenigbaarheidstoets), doordat:

- de verdere verwerking bijdraagt aan het bereiken van de doeleinden (en de effectiviteit) van de verwerking in het algemeen,
- de verdere verwerking binnen hetzelfde kader plaatsvindt, en
- gegevens geaggregeerd worden ten behoeve van de evaluatie en verbetering, hoewel het ook gegevens zoals bedoeld in art. 10 AVG (strafrechtelijke gegevens) betreft.

De risicoanalyse met betrekking tot informatiebeveiliging moet aantonen of wat dat betreft voldoende waarborgen worden geboden.

BELASTINGDIENST

De Belastingdienst verstrekt signalen aan ICTU met betrekking tot twee fenomenen: schijnverlatingen en briefadres. Daarnaast speelt een proef met betrekking tot VOW. Steeds stelt de Belastingdienst signalen met betrekking tot personen beschikbaar. Daarbij wordt in de prioritering rekening gehouden met de omvang van het financiële belang van de Belastingdienst. Ook houdt de Belastingdienst rekening met diverse andere indicatoren, waarmee zij zich richt op een zo hoog mogelijke trefkans van het signaal dat de gerede twijfel aan de juistheid van de inschrijving in de BRP terecht blijkt.

Het financieel belang van de Belastingdienst kan op zich geen aanleiding zijn voor een signaal in het kader van LAA. Dit lijdt slechts uitzondering indien sprake is van kennelijke overmatige toeslagen. Die kunnen wel op zich een bron van gerede twijfel vormen.

Per fenomeen gaat het tot nu toe om enkele honderden signalen per jaar voor alle deelnemende gemeenten tezamen.

CENTRAAL JUSTITIEEL INCASSOBUREAU (CJIB)

Het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) verstrekt signalen aan ICTU naar aanleiding van onbestelbaar retour (OBR) gekomen brieven. Deze verstrekking is vastgelegd in een convenant.

Een terugmelding door het CJIB zal doorgaans gerelateerd zijn aan een aan de burger opgelegde bestuurlijke of strafrechtelijke sanctie. Voor zover als gevolg hiervan de terugmelding door het CJIB aangemerkt zou moeten worden als verstrekking van indirect strafrechtelijke persoonsgegevens, is in de AVG niet uitgesloten dat bestuursorganen (indirect) strafrechtelijke

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

gegevens mogen verwerken. Deze gegevens zijn ook geen bijzondere persoonsgegevens (art. 9, lid 1, AVG).[10] Verwerking mag uitsluitend onder toezicht van de overheid plaatsvinden of indien de verwerking wettelijk is toegestaan (art. 10 AVG). Nu de verwerkingsactiviteiten volledig door de overheid plaatsvinden, is hieraan voldaan. Daarnaast moeten zodanige waarborgen geboden worden dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.

RDW

RDW verstrekt signalen aan ICTU naar aanleiding van onbestelbaar retour gekomen brieven. Deze verstrekking is vastgelegd in een convenant. Een terugmelding door RDW is gerelateerd aan een aan de burger verstuurde brief met betrekking tot het onverzekerd zijn of verlopen zijn van de APK van een op zijn/haar naam geregistreerd voertuig. ICTU gebruikt het signaal van RDW om het signaal van CJIB te versterken.

NATIONALE POLITIE

Volgens het addendum op de bewerkersovereenkomst kan de Nationale Politie signalen aan ICTU verstrekken. De verstrekkingen hebben inmiddels geruime tijd niet meer plaatsgevonden, maar de ambitie is om deze signalen weer te betrekken. De verstrekkingen vinden dan plaats op grond van art. 18, lid 2, Wpg en het besluit van de Minister van Veiligheid en Justitie van 15 september 2015.[11] Aan de korpschef van de Nationale Politie is toestemming gegeven de in dat besluit omschreven gegevens te verstrekken aan het college van B en W van de bijhoudingsgemeente in het kader van de terugmeldverplichting, zoals bedoeld in art. 2.34 Wet BRP. Voor zover terugmelding door de Nationale Politie aangemerkt zou moeten worden als verstrekking van indirect strafrechtelijke persoonsgegevens, geldt hetzelfde als voor de verstrekking van gegevens door CJIB.

Als een terugmelding van de Nationale Politie betrekking heeft op inmiddels in de BRP gewijzigde adresgegevens, verstrekt ICTU de gewijzigde adresgegevens aan de Nationale Politie bij wijze van terugkoppeling van het resultaat van adresonderzoek. Dit gaat verder dan de terugkoppeling aan CJIB, RDW en de Belastingdienst. Het gaat ook verder dan de verplichtingen op grond van art. 2.34, lid 3, Wet BRP en art. 28 Besluit BRP. Nu deze verstrekking buiten de wettelijke verplichting op grond van de Wet BRP valt, is sprake van een andere grondslag dan art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG (wettelijke verplichting). De verstrekking vindt plaats op grond van het algemeen belang, zoals bedoeld in art. 6, lid 1, onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (de algemene doelstelling van de BRP). Mede in verband met de transparantie richting betrokkenen bevelen we aan om de terugkoppeling door ICTU naar aanleiding van een terugmelding door de Nationale Politie te harmoniseren of de verstrekking van de gewijzigde adresgegevens te voorzien van een helderder wettelijke grondslag.

---

[10] *Kamerstukken II* 2017/18, 34851, 3, p. 114.

[11] *Stcrt.* 2015, 30825.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

1876246 00972

2.2 Verwerking van signalen door ICTU

2.2.1 Ontvangen, completeren en actualiseren

ICTU zendt de BSN's van alle ontvangen signalen van de Belastingdienst, CJIB, RDW en de Nationale Politie naar RvIG om deze te laten completeren en actualiseren. Het completeren bestaat uit het ophalen uit de BRP van alle inschrijvingen op het adres van de persoon die het signaal betreft. In het kader van LAA vindt immers onderzoek plaats naar de juiste inschrijvingen op een adres (adresonderzoek), geen onderzoek dat slechts gericht is op het adresgegeven van een individu. Hiermee wordt tevens geactualiseerd: de meest recente gegevens uit de BRP worden geraadpleegd. Zie paragraaf 2.1.1 onder 'Ontvangst van signalen van RvIG' voor een overzicht van de door RvIG opgeleverde gegevens. Deze verwerkingsactiviteit vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Minister van BZK (art. 4.3, lid 3, Wet BRP).[12]

2.2.2 Verifiëren en afstemmen met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

WERKWIJZE

In 2016 heeft verificatie van signalen door DUO plaatsgevonden. In 2017 heeft dit niet plaatsgevonden. De ambitie is om in 2018 verder samen te werken met DUO. Hieronder wordt uitgegaan van de werkwijze zoals deze in 2016 was.

Afhankelijk van het signaaltype wordt een signaal met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) geverifieerd en de selectie van het signaal afgestemd ten behoeve van opvolging door de gemeente (bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek). De gegevensuitwisseling met DUO verloopt als volgt:

1. ICTU verstrekt een selectie van signalen aan DUO:

	Van ICTU aan DUO
Signaalselectie	Alle signalen van RvIG van het signaaltype 'Jongere ingetrokken bij familie'.
Verstrekte gegevens	
BSN	X
Huisnummer huisletter	X
Postcode	X
Partnerindicator (J/N)	X
Woonplaatsnaam	X

2. DUO meldt aan ICTU:
   a) of het de betreffende adressen gebruikt voor de toepassing van een adresgerelateerde regeling,
   b) gegevens over onderzoek naar het adres, en
   c) of DUO onderzoek door het college van B en W noodzakelijk acht.
3. ICTU gebruikt de gegevens die het van DUO ontvangt bij de selectie van signalen.

---

[12] Zie ook *Kamerstukken II* 2011/12, 33219, 3, p. 21 (MvT).

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

4. Na onderzoek verstrekken ICTU en DUO over en weer de resultaten van het onderzoek.

DOELSTELLING

Het primaire doel van de gegevensuitwisseling is het bevorderen van een goede taakuitvoering zowel door het college van B en W als door DUO. Dit gebeurt in het concrete geval waarin ICTU een signaal ontvangt dat een adresgegeven betreft dat DUO gebruikt voor de toepassing van een adresgerelateerde regeling. Het college van B en W stemt de uitvoering van onderzoek in die gevallen af met DUO. Voor het college van B en W, dat onvoldoende capaciteit heeft om alle signalen met dezelfde intensiteit te onderzoeken, behoort het tot een goede vervulling van haar publiekrechtelijke taak met betrekking tot de BRP dat zij de belangen van de gebruikers meeweegt bij het prioriteren van signalen. Dit is in overeenstemming met doel en strekking van de BRP. DUO, die evenzeer onvoldoende capaciteit heeft om alle signalen met dezelfde intensiteit te onderzoeken, beschouwt het als een goede taakuitvoering dat zij het college van B en W informeert welke signalen betrekking hebben op adressen die worden gebruikt voor de toepassing van adresgerelateerde regelingen. Hierdoor bevordert DUO dat eventueel onrechtmatige uitkeringen – na onderzoek door het college van B en W – kunnen worden verminderd of beëindigd.

WETTELIJKE BASIS

Voor DUO geldt dat vastgestelde afwijkingen ten opzichte van de BRP aan het college van B en W teruggemeld moeten worden op grond van art. 2.34 Wet BRP en art. 27 Besluit BRP. Op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG in verband met art. 9.6 Wet Studiefinanciering 2000 en art. 16 Besluit Studiefinanciering 2000 mag ICTU signalen verstrekken aan DUO met het oog op de uitvoering van de Wet Studiefinanciering 2000 door DUO.

Met het oog op de proportionaliteit legt ICTU een selectie van signalen aan DUO voor waarvan het redelijkerwijs te verwachten is dat die betrekking hebben op adressen die door DUO worden gebruikt voor de toepassing van adresgerelateerde regelingen. De aanleiding voor het onderzoek door DUO en het college van B en W is gerede twijfel aan de juistheid van het BRP adres, waarop een adresgerelateerde regeling wordt toegepast. Het gegeven dat er op een dergelijk adres een adresgerelateerde regeling wordt toegepast, is als zodanig dus geen grond voor onderzoek, maar bepaalt de prioriteit voor het instellen hiervan. Door de uitwisseling tussen DUO en het college van B en W van de bijhoudingsgemeente wordt zoveel mogelijk dubbel onderzoek van dezelfde signalen voorkomen. Dat is ook in het belang van de in het onderzoek betrokken burgers.

Hetzelfde geldt voor het verstrekken van regelinginformatie door DUO aan ICTU. De verstrekking van de gegevens hierboven genoemd onder 2a tot en met 2c is rechtmatig op grondslag van wettelijke plicht (art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG), doordat het beperkt blijft tot gegevens die:

- de grond voor de gerede twijfel betreffen (art. 2.34 Wet BRP en art. 27 Besluit BRP), danwel
- een vraag van DUO aan het college van B en W van de bijhoudingsgemeente inhouden (art. 9.6 Wet Studiefinanciering 2000 en art. 16 Besluit Studiefinanciering 2000).

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Ook zijn de verstrekkingen rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP) en art. 2.1 Wet Studiefinanciering 2000 (algemene bepaling aanspraak op studiefinanciering).

VERDERE VERWERKING

DUO verwerkt de gegevens over de toepassing van adresgerelateerde regelingen voor de uitvoering van die regelingen. Het gebruik van die gegevens voor het afstemmen van onderzoek en selectie van signalen in het kader van de zorg voor de kwaliteit van adresgegevens in de BRP is daarmee verenigbaar, omdat de BRP ook de goede uitvoering van die regelingen door DUO als doel heeft.

2.2.3 Verificatie met openbare registers

BASISREGISTRATIE KADASTER (BRK)

Uit de Basisregistratie Kadaster (hierna: BRK) betrekt ICTU gegevens met betrekking tot onroerende zaken gelegen op adressen ten aanzien waarvan ICTU signalen heeft ontvangen. Om deze verstrekking mogelijk te maken verstrekt ICTU aan de Dienst voor het kadaster (hierna: het Kadaster) adresgegevens van signalen. Vervolgens verstrekt het Kadaster uit de Basisregistratie Kadaster aan ICTU gegevens die betrekking hebben op: de identificatie van onroerende zaken, type en gebruik van onroerende zaken, rechten en gerechtigden op onroerende zaken, transacties met betrekking tot de onroerende zaken. ICTU gebruikt deze gegevens om uit de ontvangen signalen die signalen te selecteren waarvan de kans groter is dat de inschrijving in de BRP niet juist is.

De juridische basis hiervan vormt art. 2a, aanhef en onder c, en art. 7k Kadasterwet. Op grond daarvan heeft het Kadaster tot doel een doelmatige informatievoorziening van de overheid ten behoeve van de goede vervulling van publiekrechtelijke taken en de nakoming van wettelijke verplichtingen door bestuursorganen. Het college van B en W is verplicht bij de vervulling van zijn publiekrechtelijke taak gebruik te maken van de BRK indien het een authentiek gegeven daaruit nodig heeft. Voor zover verstrekking tot personen herleidbare gegevens betreft, is op de verstrekking de AVG van toepassing. De verstrekking vindt plaats ten behoeve van de bijhouding van de BRP. Dat is een publiekrechtelijke taak van het college van B en W. Het doel van de verstrekking is niet onverenigbaar met het doel van het Kadaster. Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat verstrekking en gebruik rechtmatig moeten worden geacht op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG. Ook is de verstrekking rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP).

BASISREGISTRATIE ADRESSEN EN GEBOUWEN

Van het Kadaster betrekt ICTU een kopie van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) middels BAG Extract, een standaard dienst van het Kadaster voor overheden. Hierdoor kan ICTU voor het selecteren van signalen gegevens uit de BAG gebruiken. Die gegevens hebben betrekking op de identificatie, locatie, type, gebruik, gebruiksdoel, gebruiksoppervlakten en status van adressen, panden en objecten en of een gegeven in onderzoek is. Daarnaast hebben gegevens

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

betrekking op de identificatie, naam en het type van openbare ruimten. Zo kan ICTU bijvoorbeeld ten behoeve van signalen van overbewoning het gemiddelde gebruiksoppervlak berekenen per persoon die in de BRP op het betreffende adres is ingeschreven.

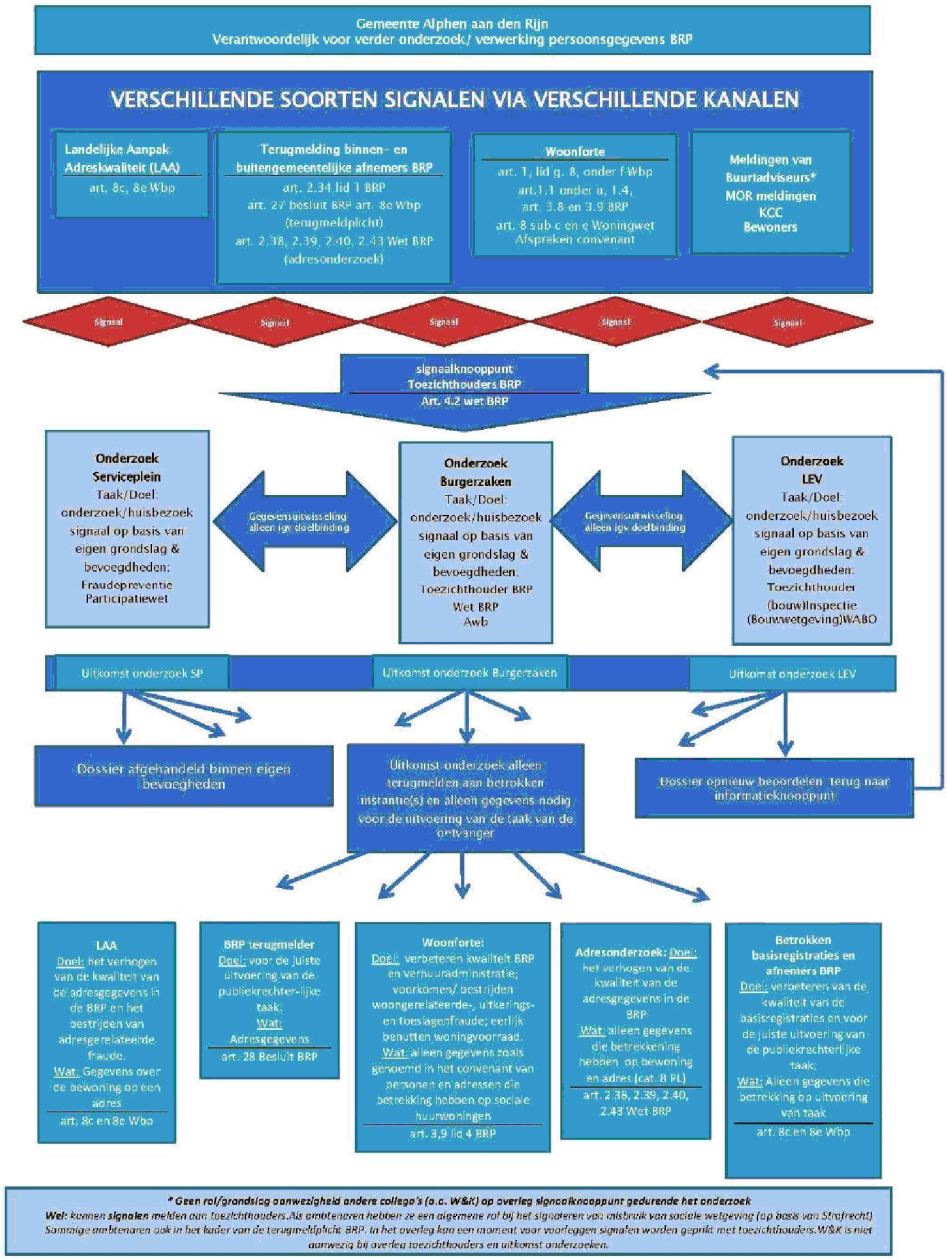
De juridische basis hiervan vormen art. 3, 32 en 35 Wet BAG. Op grond van artikel 3 hebben de BAG tot doel het aan eenieder beschikbaar stellen van de erin opgenomen gegevens. Op grond van artikel 32 is verstrekking toegestaan behoudens weigeringsgronden bedoeld in de Wet openbaarheid van bestuur, die voor deze verstrekking niet van toepassing zijn. Het college van B en W is verplicht bij de vervulling van zijn publiekrechtelijke taak gebruik te maken van de BAG indien het een gegeven daaruit nodig heeft. Voor zover verstrekking tot personen herleidbare gegevens betreft, is op de verstrekking de AVG van toepassing. De verstrekking vindt plaats ten behoeve van de bijhouding van de BRP. Dat is een publiekrechtelijke taak van het college van B en W. Het doel van de verstrekking is niet onverenigbaar met het doel van de BAG. Uit voorgaande kan geconcludeerd worden dat verstrekking en gebruik rechtmatig moeten worden geacht op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder c, AVG. Ook is de verstrekking rechtmatig te achten op grond van art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG (algemeen belang) in verband met art. 1.3 Wet BRP (algemene doelstelling van de BRP).

2.3 Opvolging door de gemeente

De bijhoudingsgemeente krijgt maandelijks een selectie signalen van ICTU. De gemeenten geven aan dat de portionering klein genoeg is om voor alle signalen een vooronderzoek in te stellen. Indien gemeenten verwachten in een bepaalde periode geen of minder capaciteit te hebben voor de opvolging van signalen, dan geven ze dit aan bij ICTU. RvIG en de BRP-afnemers die signalen leveren, verstrekken dan in de door de gemeente aangegeven periode minder of geen signalen.

In het vooronderzoek worden de adressen geselecteerd waarnaar verder onderzoek nodig is. Het vooronderzoek wordt uitgevoerd op basis van aanvullende informatie die de bijhoudingsgemeente tot beschikking heeft, zoals kennis bij betrokken ambtenaren en andere gegevensbestanden van de gemeente, zoals een op een adres afgegeven sloopvergunning. Getoetst wordt ook of de twijfel nog van kracht is. Ook worden partijen zoals verhuurders (woningcorporaties) bevraagd op de status van een adres. De bewoners op een adres waarvan in het vooronderzoek bepaald wordt dat geen verder onderzoek nodig is, worden niet in kennis gesteld van het feit dat hun gegevens, of althans hun adres, deel uitmaakten van de selectie en de daaraan voorafgaande verwerkingen. Gemeenten hebben hun betrokkenheid bij LAA en de wijze van adresonderzoek die dat met zich meebrengt ook niet algemeen bekend gemaakt aan hun inwoners. In figuur 2 is een overzicht van de opvolging van adressignalen door de gemeente Alphen aan den Rijn opgenomen.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

Figuur 2. Opvolging van adressignalen door de gemeente Alphen aan den Rijn.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

3 BEOORDELING VAN DE RISICO'S VOOR DE RECHTEN EN VRIJHEDEN VAN BETROKKENEN

Een PIA is vereist wanneer een verwerking een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen (art. 35, lid 1, AVG).[13] De onderhavige PIA is vereist aangezien mogelijk sprake is van profilering van burgers waarop besluiten kunnen worden gebaseerd waaraan rechtsgevolgen voor hen zijn verbonden of die hen op vergelijkbare wijze wezenlijk kunnen treffen (art. 35, lid 3, onder a, AVG en art. 4, lid 5, AVG). Hierbij dient acht te worden geslagen op het verbod van automatische besluitvorming op grond van profilering, als omschreven in art. 22, lid 1, AVG. De beoordeling van de risico's sluit daarom aan op het kader dat de Artikel 29-werkgroep geeft voor geautomatiseerde besluitvorming en profilering.[14] Daarbij wordt tevens onderzocht of en in welke mate er sprake is van verwerking van bijzondere persoonsgegevens en of de huidige werkwijze op de mogelijke risico's hiervan voldoende is afgestemd (artikel 35, lid 3, onder b, AVG).

3.1 Geautomatiseerde besluitvorming, waaronder profilering

Onder profilering moet worden verstaan (art. 4, lid 1, onder 4, AVG): 'elke vorm van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens waarbij aan de hand van persoonsgegevens bepaalde persoonlijke aspecten van een natuurlijke persoon worden geëvalueerd, met name met de bedoeling zijn beroepsprestaties, economische situatie, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, interesses, betrouwbaarheid, gedrag, locatie of verplaatsingen te analyseren of te voorspellen'. De Artikel 29-werkgroep gaat er daarom vanuit dat sprake is van profilering indien aan drie voorwaarden is voldaan:[15]

- *Geautomatiseerde verwerkingsactiviteiten*
  Er moet sprake zijn van enige geautomatiseerde verwerkingsactiviteiten en niet nodig is dat het gaat om *uitsluitend* geautomatiseerde verwerkingsprocessen, waarbij er geen menselijke tussenkomst is.

- *Verwerking van persoonsgegevens*
  De verwerkingsactiviteiten hebben betrekking op persoonsgegevens.

- *Evalueren van persoonlijke aspecten*
  Het doel is om bepaalde persoonlijke aspecten te evalueren, waarmee wordt bedoeld dat

---

[13] Zie ook *Guidelines on Data Protection Impact Assessment (DPIA) and determining whether processing is "likely to result in a high risk" for the purposes of Regulation 2016/679 (WP248 rev. 01)*, Artikel 29-werkgroep oktober 2017, p. 8.

[14] *Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679 (WP251)*, Artikel 29-werkgroep februari 2018.

[15] Ibidem, p. 6.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

inschattingen en/of beoordelingen tot stand komen over een persoon. Veelal gaat het daarbij om statistische inferentie en deductie: een geconstateerde hoge correlatie tussen verschillende aspecten van personen in een bepaalde groep van personen wordt gebruikt om aan de hand van kennis van een of meer aspecten in een individueel geval een uitspraak te doen over andere aspecten van dat geval. Gezien de bewoording 'met name' gaan we ervan uit dat de daarop volgende opsomming van 'bedoelingen' van profilering in de definitie niet limitatief bedoeld is.

IS BIJ LAA SPRAKE VAN PROFILERING?

Uit de beschrijving in hoofdstuk 2 blijkt dat de verwerkingsactiviteiten in het kader van LAA ten minste deels geautomatiseerd plaatsvinden. Het gaat ook bij alle signaaltypen om persoonsgegevens (zo worden in het kader van alle signaaltypen BSN's verwerkt). Daarmee is voldaan aan het eerste en het tweede criterium voor profilering.

In het kader van LAA worden aan de hand van fenomenen signaaltypen geformuleerd. In de beschrijving van signaaltypen wordt vastgelegd welke persoonsgegevens (in en buiten de BRP) indicatoren zijn voor een hoge trefkans van dat fenomeen. Met het signaaltype worden vervolgens adres- en persoonsgegevens geselecteerd.. Het gaat daarbij niet om een zekerheid dat de inschrijving in de BRP onjuist is, maar om een geconstateerde (en continu gemonitorde en indien nodig verbeterde) correlatie. De kennis over een correlatie komt aanvankelijk tot stand op basis van ervaring van experts. Het gaat dan om de correlatie tussen selectiecriteria die zien op registraties (zoals in de BRP en bij BRP-afnemers) en waarnemingen bij huisbezoeken door gemeentelijke toezichthouders. LAA hanteert als norm dat een signaaltype ten minste de potentie moet hebben om op den duur een trefkans van ten minste 50% te bereiken, wat wil zeggen dat in ten minste 50% van de gevallen die op grond van een signaaltype door ICTU aan de gemeente worden aangeboden, sprake is van een afwijking tussen de registratie in de BRP en de feitelijke waarneming op het adres. Daarmee is tevens voldaan aan het derde criterium voor profilering.

In het kader van LAA vindt dus profilering plaats. De verwerkingsverantwoordelijke kan profilering en geautomatiseerde besluitvorming toepassen zolang aan de beginselen en rechtmatigheidsvereisten voor de verwerking wordt voldaan. Wel moeten aanvullende waarborgen en beperkingen in acht worden genomen.[16] Daarbij moet in ieder geval gedacht worden aan waarborgen omtrent een behoorlijke verwerking, rechten van betrokkenen en het voorkomen van discriminatie op grond van bijzondere persoonsgegevens (overweging 71 AVG).

De rechten van betrokkenen worden hierna besproken in paragraaf 3.3. Of sprake is van een behoorlijke verwerking vormde reeds onderdeel van de beschrijving van de verwerking in hoofdstuk 2. Paragraaf 3.2 gaat in op eventuele discriminatie op grond van bijzondere persoonsgegevens.

---

16 Ibidem, p. 9.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

IS BIJ LAA SPRAKE VAN BESLUITEN UITSLUITEND GEBASEERD OP GEAUTOMATISEERDE VERWERKING, WAARONDER PROFILERING?

De betrokkene heeft het recht niet te worden onderworpen aan een uitsluitend op geautomatiseerde verwerking, waaronder profilering, gebaseerd besluit waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of dat hem anderszins in aanmerkelijke mate treft (art. 22, lid 1, AVG).

Uit de beschrijving in hoofdstuk 2 volgt dat geen sprake is van uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerde besluiten die voor een betrokkene rechtsgevolgen heeft of hem anderszins in aanmerkelijke mate treffen.

De besluiten die als gevolg van de verwerkingsactiviteiten in het kader van LAA plaatsvinden, kunnen wel rechtsgevolgen hebben. Zo kunnen de gegevens van een betrokkene "in onderzoek" geplaatst worden (als bedoeld in art. 2.26 Wet BRP), wat tot gevolg kan hebben dat een BRP-afnemer een toeslag, een vergunning of een ander begunstigend besluit waarvoor de juistheid van de inschrijving in de BRP van belang is, aan de betrokkene kan worden onthouden. Uit de interviews is niet gebleken dat BRP-afnemers direct reageren naar aanleiding (en op het moment) van "in onderzoek" plaatsen, maar wel maatregelen kunnen nemen zoals onderzoek instellen dat kan uitmonden in intrekking van een eerder besluit of het nemen van een nieuw besluit. Ook kan naar aanleiding van een signaal, eerst na onderzoek, een betrokkene worden uitgeschreven (zoals art. 2.22 Wet BRP). De besluiten die als gevolg van de verwerkingsactiviteiten in het kader van LAA worden genomen, vinden dus ook niet plaats gebaseerd op *uitsluitend* geautomatiseerde verwerking. Ook staat daaraan in de weg dat na ontvangst van een signaal door de gemeente, de gemeente eerst handmatig een vooronderzoek uitvoert en daarna onderzoek, veelal in de vorm van een huisbezoek.

3.2 Bijzondere persoonsgegevens (art. 9 AVG) en discriminatie (overweging 71 AVG)

Verwerking van persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid zijn verboden (art. 9, lid 1, AVG). Uitzonderingen zijn onder de voorwaarden van art. 9, lid 2, AVG toegestaan.

IN HOEVERRE WORDEN IN HET KADER VAN LAA BIJZONDERE PERSOONSGEGEVENS VERWERKT?

Er worden (blijkens hoofdstuk 2 van onderhavige PIA) in het kader van LAA geen bijzondere persoonsgegevens verwerkt zoals bedoeld in art. 9, lid 1, AVG. De nationaliteit en het geboorteland van betrokkenen zouden een indicatie kunnen zijn waaruit ras of etnische afkomst kunnen blijken. Deze gegevens uit de BRP hebben we in het kader van LAA echter niet aangetroffen in de signaaltypen.

Wel worden gegevens verwerkt die een - mogelijk sterke - indicatie kunnen zijn voor deze kenmerken van personen. Zo kan ook de verwerking van de voor- en achternaam een indicatie vormen voor ras, etnische afkomst en/of religieuze overtuigingen van een betrokkene.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

De volgende gegevens die verwerkt worden in het kader van LAA zijn onder de Wbp nog bijzondere persoonsgegevens, maar in de zin van art. 9, lid 1, AVG niet meer:

- signalen verkregen van CJIB en Nationale Politie, voor zover deze signalen inhouden dat een bestuurlijke of strafrechtelijke sanctie is opgelegd (art. 10 AVG), en
- BSN (art. 87 AVG en art. 46 UAVG).

Hoewel het geen bijzondere persoonsgegevens (meer) zijn, behoeft de verwerking van deze gegevens nog steeds passende waarborgen en mogen zij slechts verwerkt worden voor zover krachtens de wet toegestaan.

IN WELKE MATE VINDT DISCRIMINATIE PLAATS?

Ingevolge overweging 71 AVG moet voorkomen worden dat gediscrimineerd wordt op grond van bijzondere persoonsgegevens. Daarenboven is op grond van art. 1 van Protocol 12 bij het EVRM en art. 14 EVRM discriminatie verboden op welke grond dan ook, met name op grond van geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status. Volgens constante rechtspraak van het EHRM is een verschil in behandeling pas discriminerend als het niet objectief gerechtvaardigd is.

De Nederlandse bestuursrechter volgt het EHRM en oordeelt consequent dat een bestuursorgaan een selectie op een totaal bestand van bijstandsgerechtigden mag maken, mits hierbij een *objectief gerechtvaardigd* verschil in behandeling wordt gemaakt als bedoeld in art. 1, Protocol 12 EVRM en art. 14 EVRM.[17] Dat wil zeggen dat met het onderscheid een gerechtvaardigd doel wordt nagestreefd en de gehanteerde middelen in een redelijke proportionaliteitsrelatie staan tot het nagestreefde doel.[18] Bestuursorganen hebben een zekere beoordelingsmarge bij de vaststelling of en in welke mate verschillen in overigens gelijksoortige situaties een verschil in behandeling rechtvaardigen. De omvang van deze beoordelingsmarge is primair afhankelijk van de aard van het gemaakte onderscheid. Uit jurisprudentie blijken de volgende gezichtspunten voor de vraag wat objectief gerechtvaardigd is:

- onderscheid naar woonplaats is geen "verdacht" onderscheid;
- onderscheid uitsluitend op grond van nationaliteit is "verdacht";
- onderscheid naar bepaalde dubbele nationaliteiten is "verdacht", terwijl in het kader van vermogen in het buitenland onderscheid naar Nederlandse en niet-Nederlandse bijstandsgerechtigden niet "verdacht" is;
- naast land van herkomst (dat niet gelijk is aan nationaliteit), ook leeftijd en feitelijk vakantiegedrag als criteria in een risicoprofiel, waar het gaat om vermogen in het buitenland, is niet "verdacht", en

---

17 Rb. Limburg 22 september 2017, ECLI:NL:RBLIM:2017:9216, r.o. 24; CRvB 6 december 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:5009, r.o. 4.4.2; CRvB 14 april 2015, ECLI:NL:CRVB:2015:1228, r.o. 4.5; CRvB 12 december 2014, ECLI:NL:CRVB:2014:4180, r.o. 4.2.

18 EHRM 16 september 1996, ECLI:CE:ECHR:1996:0916JUD001737190, r.o. 42 (*Gaygusuz/Oostenrijk*).

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

- onderscheid tussen bijstandsgerechtigden die regelmatig op vakantie gaan naar het land van herkomst (buiten Nederland) en de bijstandsgerechtigden die dat niet doen is niet "verdacht", terwijl onderscheid tussen bijstandsgerechtigden van Turkse afkomst die regelmatig op vakantie gaan naar het land van herkomst en andere bijstandsgerechtigden wel "verdacht" is.

Volgens de jurisprudentie is sprake van een zogenoemd "verdacht" onderscheid indien de aard van het gemaakte onderscheid aanleiding geeft om te toetsen of het bestuursorgaan binnen de beoordelingsmarge is gebleven die hem toekomt. Een "verdacht" onderscheid is alleen dan toegelaten als daarvoor zeer zwaarwegende redenen bestaan. De Nederlandse bestuursrechter volgt hier het EHRM dat een constante jurisprudentie heeft ten aanzien van het vereiste van zeer zwaarwegende redenen voor onderscheid uitsluitend op grond van nationaliteit.[19] Bestrijding van onjuist gebruik van sociale voorzieningen en noodzaak om het daarop gerichte onderzoek zo effectief mogelijk te verrichten kunnen naar het oordeel van de Centrale Raad van Beroep op zichzelf en zonder nadere onderbouwing niet dienen als dergelijke zeer gewichtige redenen.

Nu in het kader van LAA persoonsgegevens verwerkt worden die een sterke indicatie kunnen vormen voor ras, etnische afkomst en/of religieuze overtuigingen, zou discriminatie feitelijk kunnen plaatsvinden. Echter, binnen LAA worden deze gegevens niet als criteria gebruikt in de signaaltypen. Daarmee blijft LAA binnen de kaders die uit de aangehaalde recente jurisprudentie blijken.

3.3 Rechten van de betrokkene (art. 13 tot en met 21 AVG)

De Wet BRP regelt de rechten van betrokkenen en vult daarmee de AVG in. We gaan ervan uit dat de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van LAA deze rechten eerbiedigen. De navolgende toetsing van deze rechten heeft dan ook slechts betrekking op de specifieke verwerkingsactiviteiten in het kader van LAA en heeft geen betrekking op alle andere verwerkingsactiviteiten die in het kader van de Wet BRP uitgevoerd worden.

RECHT OP INFORMATIE (ART. 13 EN 14 AVG)

De art. 13 en 14 AVG houden een aantal informatieverplichtingen voor verwerkingsverantwoordelijken jegens betrokkenen in. Nakoming van de bepalingen van art. 13 en 14 AVG kan plaatsvinden middels algemene publieke communicatie, die niet specifiek aan één individuele betrokkene gericht is, zoals een privacyverklaring. Ook kan directe op een individu gerichte communicatie ingezet worden.

Gelet op overweging 62 AVG, art. 13, lid 4, AVG en art. 14, lid 5, aanhef en onder c, AVG (uitzonderingen informatieplichten) is er bij verkrijging van gegevens van de betrokkene op grond van een wettelijke plicht en bij gegevensuitwisseling op grond van een wettelijke plicht geen informatieplicht van de verwerkingsverantwoordelijke jegens de betrokkene. Daarmee resteren nog slechts na te komen informatieplichten met betrekking tot verwerkingsactiviteiten die uitsluitend op grond van algemeen belang verricht worden. Het gaat dan alleen om de

---

[19] EHRM 18 februari 2009, ECLI:CE:ECHR:2009:0218JUD005570700, r.o. 87 (*Andrejeva/Litouwen*); .

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

(momenteel niet in gebruik zijnde, maar wel in het addendum op de bewerkersovereenkomst opgenomen) verstrekking van bijgewerkte gegevens aan de Nationale Politie indien ICTU constateert dat de gegevens na een terugmelding door de Nationale Politie inmiddels in de BRP gewijzigd blijken.

In het onderzoek is gebleken dat gemeenten en de andere overheidsorganisaties die participeren in LAA, hun participatie in LAA nu niet actief algemeen bekend maken aan betrokkenen. Pas nadat uit het vooronderzoek door de gemeente blijkt dat onderzoek nodig is, worden betrokkenen geïnformeerd. In het belang van de transparantie voor betrokkenen adviseren we gemeenten en de andere in LAA participerende overheidsorganen duidelijk over hun participatie in LAA te communiceren naar burgers.

RECHT VAN INZAGE (ART. 15 AVG)

Iedere betrokkene heeft het recht uitsluitsel te krijgen of hem betreffende persoonsgegevens verwerkt worden en het recht van inzage in de op hem betrekking hebbende persoonsgegevens die verwerkt worden (art. 15 AVG). Art. 15, lid 1, aanhef en onder h is naar onze mening niet van toepassing, nu in het kader van LAA geen sprake is van geautomatiseerde besluitvorming en dus ook niet van profilering *als onderdeel van* geautomatiseerde besluitvorming, hoewel profilering op zich wel wordt ingezet in het kader van LAA.

RECHT OP RECTIFICATIE (ART. 16 AVG)

Rectificatie is het doel van de verwerkingsactiviteiten in het kader van LAA en wordt middels de Wet BRP reeds ingevuld. Ook bij de andere overheidsorganen die betrokken zijn bij LAA, wordt het recht op rectificatie – wat hun registraties betreft – reeds gewaarborgd. In het kader van LAA worden geen andere gegevens verwerkt dan voornoemde, waardoor het recht op rectificatie verder niet relevant is.

RECHT OP GEGEVENSWISSING (ART. 17 AVG)

Het recht op gegevenswissing is slechts relevant met betrekking tot gegevensverwerking die buiten de reikwijdte van de verwerkingen op grond van wettelijke plicht of algemeen belang plaatsvindt (art. 17, lid 3, aanhef en onder b, AVG). Daarmee is het recht op gegevenswissing uitgesloten voor alle verwerkingen in het kader van LAA.

RECHT OP BEPERKING VAN DE VERWERKING (ART. 18 AVG)

Het recht op beperking (voorheen 'afschermen' ex art. 36, lid 1, Wbp in verband met art. 12 Richtlijn 95/46/EG) is in de Wet BRP en de andere wettelijke bepalingen die zien op de registraties bij de andere betrokken overheidsorganen geregeld. Recht op beperking van verwerking in het kader van LAA, is met name relevant indien gegevens in de BRP (of een ander register) door een betrokkene betwist worden (art. 18, lid 1, aanhef en onder a, AVG) of indien door de betrokkene bezwaar is gemaakt, zoals bedoeld in art. 21, lid 1, AVG bij een verwerking op grond van het algemeen belang. Niet nodig is dat op het bezwaar reeds door de verwerkingsverantwoordelijke (in het kader van LAA veelal het college van B en W van de bijhoudingsgemeente) geantwoord is.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

RECHT VAN BEZWAAR (ART. 21 AVG)

In het kader van LAA kan een betrokkene slechts recht van bezwaar hebben indien gegevens verwerkt worden op grond van de noodzaak voor de vervulling van een taak van algemeen belang of een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag (art. 21, lid 1, AVG in verband met art. 6, lid 1, aanhef en onder e, AVG). Het kan in de huidige situatie dus slechts gaan om de doorgifte van de bijgewerkte gegevens aan de Nationale Politie, indien ICTU na een terugmelding door de Nationale Politie constateert dat de gegevens inmiddels in de BRP gewijzigd zijn. Deze doorgifte van bijgewerkte gegevens gaat immers verder dan wat geregeld is in art. 2.34 Wet BRP en art. 28 Besluit BRP. Overigens heeft een dergelijk bezwaar voor de betrokkene vrijwel geen waarde, doordat de Nationale Politie ook een nieuwe BRP bevraging zou kunnen doen en zo alsnog over de gewijzigde gegevens zou kunnen beschikken.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

4 BEHEERSINGSMAATREGELEN

De beoogde maatregelen om de risico's aan te pakken, waaronder waarborgen, veiligheidsmaatregelen en mechanismen om de bescherming van persoonsgegevens te garanderen en om aan te tonen dat aan deze verordening is voldaan, met inachtneming van de rechten en gerechtvaardigde belangen van de betrokkenen en andere personen in kwestie.

Bevinding	Risico	Aanbeveling
Uit interviews blijkt dat het inhoudelijke deel van de bewerkersovereenkomst (het addendum) niet meer actueel is. Er worden andere gegevens uitgewisseld dan uit het addendum blijkt.	Door dynamiek in het proces van LAA is de gedetailleerde bewerkersovereenkomst snel achterhaald en behoeft steeds aanpassing.	Art. 28, lid 3 aanhef, AVG laat ruimte om beschrijvingen op hoofdlijnen op te nemen zodat in het proces van LAA wijzigingen op details mogelijk zijn zonder de overeenkomst steeds aan te moeten passen.[20]
Gemeenten en andere overheidsorganisaties die participeren in LAA communiceren dit niet actief en publiek.	Hoewel voor een groot deel informatie vooraf (naast de bekendgemaakte wet- en regelgeving) niet noodzakelijk is, is de transparantie (een belangrijk beginsel in de AVG) voor betrokkenen zeer beperkt.	In het belang van de transparantie voor betrokkenen adviseren we gemeenten en de andere in LAA participerende overheidsorganisaties duidelijk over hun participatie in LAA te communiceren naar burgers.
Verstrekking aan Nationale Politie van gewijzigde adresgegevens als terugkoppeling op terugmelding.	De verstrekking vindt plaats op uitsluitend de grond van algemeen belang en een zeer algemeen geformuleerde wettelijke grondslag (art. 1.3 Wet BRP). De bevoegdheid tot verstrekking moet daar ingelezen worden en is ook voor betrokkenen niet evident.	Retourbericht van LAA aan Nationale Politie harmoniseren met werkwijze zoals bij andere overheidsorganen of deze verstrekking voorzien van een helderder wettelijke grondslag.
Overheidsorganen hebben de plicht om te melden op grond van art. 2.34 Wet BRP, maar gemeenten kunnen de omvang van de stroom van alle gevallen van gerede twijfel niet aan, daarom wordt dataminimalisatie toegepast.	Ofwel wordt dataminimalisatie toegepast (zoals in de huidige situatie), ofwel worden alle gevallen van gerede twijfel teruggemeld. Aan beide verplichtingen tegelijk voldoen is momenteel niet haalbaar.	

[20] Inmiddels is een herziene verwerkersovereenkomst beschikbaar binnen LAA, die hier invulling aan geeft.

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

A Bronnen

DOCUMENTEN

Bewerkersovereenkomst Project Landelijke Aanpak Adreskwaliteit eerste fase vanaf 1 april 2015.
Addendum bewerkersovereenkomst ICTU – gemeente (versie 6-II, 19 december 2017).
Privacy impact analyse LAA versie 2017-1.

INTERVIEWS

Gemeente Haarlem
Gemeente Alphen aan den Rijn
Belastingdienst
Rijksdienst voor Identiteitsgegevens
ICTU Project LAA

Copyright © 2018 Verdonck, Klooster & Associates B.V.

> Retouradres

Aan Burgemeester en Wethouders van [gemeente]
In afschrift aan hoofden Burgerzaken

DGBK/B&I/Identiteit
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Kenmerk

Uw kenmerk

Datum
Betreft

Geacht college,

Wonen mensen waar ze zeggen te wonen? Een juiste registratie is belangrijk voor zowel burgers als overheden. Het controleren en corrigeren van woonadressen is een publieke taak. Uw gemeente neemt hiervoor deel aan de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Ik vraag uw bestuurlijke aandacht voor enkele aspecten van deze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Eerst de context. U werkt binnen de LAA als één overheid samen met bijna 300 overheidsorganisaties. Het effect is meer adreskwaliteit in de Basisregistratie Personen (BRP) en het opsporen van adresfraude (veel toeslagen en regelingen zijn adres-afhankelijk). Een verkeerd adres maakt fraude mogelijk of het ontwijken van schulden, boetes en opsporing. En het is vaak een signaal van problemen achter de voordeur. Deze aanpak combineert data-gedreven onderzoek met persoonlijke aandacht aan de huisdeur. Hij overstijgt grenzen van afdelingen en organisaties en is daardoor zeer vruchtbaar.

In 2017 hebben 238 gemeenten via de LAA samen 15.610 adressen gecontroleerd via huisbezoeken. Dat gebeurt op signalen van overheden dat zij gerede twijfel hebben over de juiste bewoning op de gesignaleerde adressen. Bij 55% van de onderzochte signalen bleek inderdaad sprake van andere feitelijke bewoning. De LAA maakt een gerichte benadering hiervan mogelijk, die zichzelf terug verdient. In 2015, 2016 en 2017 heeft was deze aanpak ruimschoots kostendekkend.

De aanpak loont ook direct voor gemeenten zelf: niet alleen financieel (door besparing op onterechte uitkeringen en betere inning van heffingen en bijdrage vanuit het gemeentefonds), ook maatschappelijk. Adresfouten wijzen vaak op problemen achter de voordeur waar de gemeente een taak heeft, zoals bij werk & inkomen, zorg, leerplicht, woonfraude, belastingen, bouw en woningtoezicht, openbare orde en veiligheid. Voor dit adresonderzoek ontvangen gemeenten van de LAA een bijdrage van € 70 per bezocht adres.

De LAA-aanpak wordt nu structureel, de financiering is meerjarig begroot. Afnemers van de BRP zoals Belastingdienst, CJIB, DUO, Kadaster, Politie en RDW werken samen met de LAA door signalen te leveren of te versterken, elk vanuit hun eigen belangen bij een juiste adresregistratie. De projectorganisatie zal

overgaan naar de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG), waarmee de organisatorische continuïteit is geborgd.

Datum
..

Kenmerk

De juridische basis om deze persoonsgegevens te mogen delen ligt nu nog in overeenkomsten tussen de afzonderlijke gemeenten en het project. Ik werk aan een wetswijziging voor de fase waarin het project zal zijn opgegaan in de lijn. Voor de huidige organisatie-vorm voldoet de LAA overigens aan alle wettelijke eisen voor gegevens-bescherming. Een recente privacy-audit heeft dat bevestigd.

Kortom, de context van deze aanpak is gunstig! Juridisch, organisatorisch, financieel maakt de aanpak ook goede ontwikkelingen door. Uw aandacht vraag ik nu voor de **uitvoering in de praktijk**.

Want na een drie jaar lang stijgende lijn in aantallen adresonderzoeken zien we nu onverwacht een daling. Eind augustus waren van de 18.000 geleverde signalen er pas ongeveer 8.000 onderzocht dor gemeenten, zo'n 2.000 minder dan verwacht.

- Uw eigen rapport ligt klaar om op te vragen, met uw aantallen signalen in voorraad, in onderzoek en afgerond, en het aantal BRP-afwijkingen.

We hebben onderzocht waar deze daling aan kan liggen. Afgelopen zomer gaven 119 LAA-contactpersonen bij gemeenten antwoord op een enquête over hun ervaring met de LAA. Enkele uitkomsten: 63% heeft genoeg capaciteit voor het vooronderzoek en 59% heeft genoeg capaciteit voor het huisbezoek. Als signalen blijven liggen komt dat meestal door andere prioriteiten.
77% ervaart zowel ambtelijk als bestuurlijk draagvlak voor adresonderzoek, 6% alleen bestuurlijk, 12% alleen ambtelijk en 5% geen draagvlak. De samenwerking met andere afdelingen of externe partners is sterk wisselend of niet echt georganiseerd. (Die kan helpen met capaciteit en het geeft meer resultaat.) Voor die samenwerking is bestuurlijke steun nodig; integraal werken gaat niet vanzelf.

Een ander aspect is de beveiliging van gegevens. LAA-adresonderzoek werkt met een eigen webapplicatie. Om te blijven voldoen aan privacy-eisen beveiligen we die nu met "eHerkenning". De onderzoeker identificeert zichzelf daarmee voor rechtmatige toegang. Het invoeren vergt betrokkenheid van bijvoorbeeld ICT en uw Functionaris Gegevensbescherming. Helaas verloopt dit trager dan verwacht.

- Graag uw aandacht hiervoor, want zonder eHerkenning is straks geen toegang tot de LAA applicatie meer mogelijk.

Volgens mij is deze aanpak een van de beste voorbeelden hoe overheden met elkaar kunnen samenwerken, met ruimte en respect voor ieders eigen aandeel! Daarom nodig ik u graag uit hiermee samen meer effect te bereiken. Uw accountmanager bij de LAA zal graag toelichting geven. Meer informatie vindt u op aanpakadreskwaliteit.pleio.nl, telefonisch via 070-[redacted] of per email naar aanpakadreskwaliteit@ictu.nl.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

Voorstel verbetering baten meten

Versie: 12 september 2018

Aanleiding

In april 2018 heeft de Belastingdienst aan de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) een indicatie gegeven van harde baten gerelateerd aan LAA adresonderzoeken voor het jaar 2017. De baten gerelateerd aan toeslagen vielen lager uit dan (door ons allen) verwacht. In de afgelopen maanden is nader onderzoek gedaan of deze verwachting juist is en wat hiervan de oorzaak is. Deze notitie bevat een terugkoppeling van de resultaten.

nul-inkomen-opgave effect

De Landelijke Aanpak Adreskwaliteit rapporteert jaarlijks over de voortgang. Zij rapporteert o.a. over het aantal afgeronde adresonderzoeken, adressen waarbij is geconstateerd dat de feitelijke bewoning niet overeenkomt met de registratie in de BRP (hits), de correcties in de BRP (mutatiegraad) en de baten hieraan gerelateerd.

De Belastingdienst levert hiervoor aan LAA de baten voor huurtoeslag (HT), zorgtoeslag (ZT), kindgebondenbudget (KGB), kinderopvangtoeslag (KOT) en de opstaande vorderingen. LAA toeslagbaten ontstaan omdat er toeslagrelatie ontstaat tussen 2 volwassen personen. Dit komt doordat een van de partners, na aanleiding van een LAA adresonderzoek, weer is ingeschreven bij de andere partner. Het samenwonen leidt tot een hoger inkomen en dus lagere toeslagen. De baten representeren het verschil in de situatie vooraf en achteraf uitgedrukt in een jaarlijkse besparing.

Voor het LAA rapportagejaar 2017 heeft de Belastingdienst begin april 2018 de baten vastgesteld. Een peildatum van 1 april betekent dat toeslag bedragen zijn gebaseerd op voorlopige toeslagen. De definitieve toeslagen komen pas later in het jaar gefaseerd beschikbaar.

De voorlopige toeslag is gebaseerd op het inkomen dat burger zelf op de toeslagaanvraag invult. De definitieve toeslag is gebaseerd op het inkomen zoals vastgesteld door de Belastingdienst. We zien dat de burger (nadat een partnerrelatie is ontstaan doordat de burger weer correct in de BRP staat ingeschreven) bij het invullen van haar inkomen in de toeslagaanvraag vaak een bedrag van nul euro opgeeft. De nul-inkomen-opgave in combinatie met de verruiming van het inkomensplafond (gebaseerd op het inkomen van twee i.p.v. één persoon) leidt er toe dat de aanvrager van toeslagen tijdelijk (totdat het definitieve inkomen is vastgesteld) hogere i.p.v. lagere toeslagen ontvangt. Hoger toeslagen (t.o.v. de oude situatie) voor de burger betekent in onze huidige rekenmethode negatieve baten voor LAA.

In de baten rapportage wordt op een hoog abstractieniveau over regelingen gerapporteerd. Het batencijfer is een mix van gevallen waarbij burgers een reële schatting hebben gemaakt van hun inkomen en gevallen waarbij burgers een nul-inkomen hebben opgegeven. Het totale baten resultaat wordt hierdoor naar beneden gedrukt.

Om dit effect te kunnen toetsen zijn de toeslagbedragen opgedeeld in een voorlopig en definitief gedeelte. Begin september 2018 zijn cijfers opnieuw bepaald. Op het draaimoment is 25% van de toeslagen definitief.

Resultaat

baten	DT	VT	
HT	€ 244.291	€ 512.350	**€ 756.641**
ZT	€ 56.057	€ 150.757	**€ 206.814**
KGB	€ 218.103	€ 362.842	**€ 580.945**
KOT	€ 1.663	€ 103.815	**€ 105.478**
	€ 520.114	**€ 1.129.764**	€ 1.649.878

relaties	DT	VT		% DT
HT	164	476	**640**	26%
ZT	120	410	**530**	23%
KGB	61	131	**192**	32%
KOT	18	45	**63**	29%
	363	**1.062**	1.425	**25%**

gemiddeld	DT	VT	% stijging
HT	€ 1.490	€ 1.076	38%
ZT	€ 467	€ 368	27%
KGB	€ 3.575	€ 2.770	29%
KOT	€ 92	€ 2.307	-96%
	€ 5.625	**€ 6.521**	

Op basis van LAA adresonderzoeken uitgevoerd in 2017 zijn in totaal bij 1.425 personen partnerrelaties ontstaan. Begin september is bij 363 van de 1.425 toeslagen definitief, of te wel 25%. Tezamen vertegenwoordig ze een totaal bedrag van € 520.114. Momenteel is er € 1.129.764 voorlopig toegekend.

In de tabel 'gemiddeld' staan de gemiddelde baten per relatie uitgedrukt. Voor de huurtoeslag zijn de gemiddeld definitieve baten € 1.490 (=€ 244.291/164) en de gemiddelde voorlopige baten €1.076, of te wel een stijging van 38%. Ook de zorgtoeslag en het kindgebondenbudget laat zoals verwacht een stijging van respectievelijk 27% en 29% zien ten opzichte van de voorlopige situatie.

De gemiddelde baten voor kinderopvangtoeslag reduceren in de definitieve situatie van € 2.307 naar slechts € 92. De hoogte van de KOT is afhankelijk van het aantal afgenomen uren kinderopvang en van het gezamenlijke inkomen. Veranderingen in de hoogte van de KOT worden grotendeels veroorzaakt door wijzigingen in het aantal afgenomen uren. Dit gegeven kan ook meerdere malen per jaar worden gewijzigd. Je zou kunnen redeneren dat veranderingen in de KOT (grotendeels) niet voortkomen uit LAA en dat de KOT-baten ook niet goed aan LAA kunnen worden gerelateerd.

Meetmomenten

Het meest zuivere om te rapporten over de baten is te wachten totdat alle toeslagen definitief zijn vastgesteld. Voor het LAA rapportage jaar 2017 zijn de alle toeslagen pas eind 2019 definitief, 2 jaar na dato. Dit komt omdat voor LAA de datum 'adresonderzoek afgerond' het ijkpunt is. Het muteren van het adresgegeven en het vaststellen van de partnerrelaties kent een vertragend

effect. Adresonderzoeken die eind 2017 zijn afgerond krijgen hierdoor pas een in 2018 een partnerrelatie. Dit betekent dat de definitieve toeslagen voor deze groep pas vanaf medio 2019 wordt vastgesteld.

Wil je meer een realistischer baten bedrag aan LAA terugkoppelen, rekening houdende met het 'nul-inkomen opgave effect', maar niet 2 jaar wachten totdat alle toeslagen definitief zijn, dan zul je tussentijds een schatting moeten maken van de verwachte baten.

Scenario's

A. **HUIDIG** : De Belastingdienst rapporteert 3 maanden na het afronden van het LAA rapportage jaar eenmalig de gemeten baten op basis van de VT. Er wordt geen rekening gehouden met het nul-inkomen effect.
B. **PROGNOSE DT** : De Belastingdienst rapporteert 9 maanden na het afronden van het LAA rapportage jaar eenmalig de gemeten baten op basis van (1) de gerealiseerde DT en (2) een prognose voor de toeslagen die nog niet definitief zijn. Er wordt rekening gehouden met het nul-inkomen effect.
C. **MEERDERE MEETMOMENTEN** : De Belastingdienst rapporteert 3x over dezelfde rapportage periode. Zij geeft inzicht in welk gedeelte definitief is en welk gedeelte voorlopig is. De 1ste keer 3 maanden na het afronden van het LAA rapportage jaar (alleen VT), De 2e keer 1 jaar na dato (mix DT en VT), de 3e keer 2 jaar na dato (alleen DT). Zo ontstaat geleidelijk inzicht in het nul-inkomen effect.

Opmerkingen:
- Scenario B heeft het nadeel dat er prognose moet worden gemaakt en er dus aannames moeten worden gemaakt
- Scenario C heeft het nadeel voor LAA dat de cijfers in een rapportagejaar nog 2 jaar nadien moeten worden bijgesteld

Scenario B – prognose DT

baten	DT	prognose DT		VT + DT	% stijging
HT	€ 244.291	€ 709.040	**€ 953.331**	€ 756.641	26%
ZT	€ 56.057	€ 191.527	**€ 247.583**	€ 206.814	20%
KGB	€ 218.103	€ 468.384	**€ 686.487**	€ 580.945	18%
KOT	€ 1.663	€ 4.159	**€ 5.822**	€ 105.478	-94%
	€ 520.114	**€ 1.373.110**	€ 1.893.224	**€ 1.649.878**	15%

Door het gemiddelde huurtoeslagbedrag (1.490) te vermenigvuldigen met het aantal relaties dat voor huurtoeslag nog geen definitieve status heeft (476) is de prognose berekend (€ 709.040). Dit resulteert in totale baten van € 953.331, of te wel 26% hoger dan een combinatie van DT + VT (€ 756.641).

In totaal is de geprognotiseerde situatie (€ 1.893.224) 15% hoger dan de situatie waarin VT en DT worden opgeteld (€ 1.649.878) . Dit wordt veroorzaakt door het 'verdwijnen' van de KOT.

Een prognose op basis een meer gedetailleerd niveau (regeling-signaal) geeft door te kleine aantallen geen zuiver beeld. De opzet van de huidige Belastingdienst batenmonitor is hierdoor niet geschikt om een prognose op te nemen.

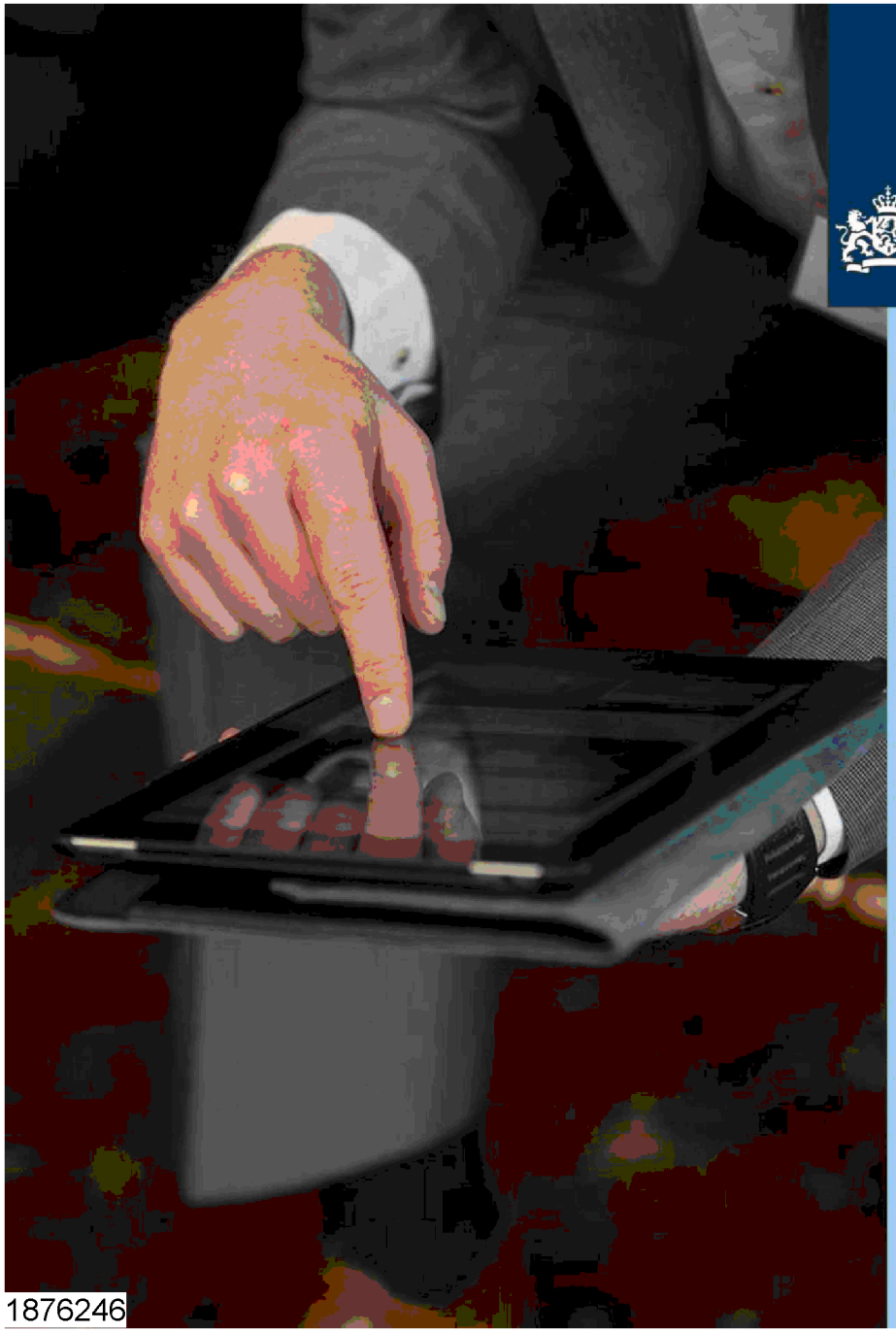
Effecten

	A	B	C (1 sep)
HT	€ 354.581	€ 953.331	€ 756.641
ZT	€ 64.208	€ 247.583	€ 206.814
KGB	€ 400.785	€ 686.487	€ 580.945
KOT	€ 50.515	€ 5.822	€ 105.478
	€ 870.089	**€ 1.893.224**	**€ 1.649.878**
delta		€ 1.023.135	€ 779.789

In april 2017 heeft de Belastingdienst aan LAA een totaal bedrag van € 354.581 aan harde baten aangeleverd. Dit bedragen komt overeen met het bedrag in scenario A. In totaal is aan LAA €870.89 aan toeslagbaten gerapporteerd.

In scenario B (DT + prognose VT) is het totaalbedrag € 1.893.224 een verschil van € 1.023.135.

In scenario C (DT + VT) wordt uitgegaan van meerdere meetmomenten. Het bedrag aan huurtoeslag zoals gemeten op 1 sep met 25% van de toeslagen DT en 75% VT bedraagt € 756.641. Dit is € 779.89 meer dan in scenario A.

Belastingdienst

Belastingdienst en LAA

Transitie LAA

Belastingdienst
Adviesteam Fraudebestendigheid

11 juli 2018

De Belastingdienst

De Belastingdienst in de context van LAA:

- ✓ Afnemer van (een deel van) BRP-gegevens
- ✓ Een handhaving- en toezichtorganisatie
- ✓ Meerdere adres gerelateerde regelingen, bij verschillende bedrijfsonderdelen
- ✓ Hogemate van geautomatiseerde bepalingen

Belang van LAA 1/2

LAA - Belastingdienst

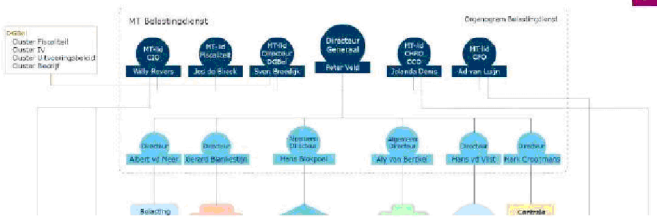
- Wat betekent LAA voor de Belastingdienst?
  - ✓ Een fraudebestendiger BRP-keten(adresfraude)
  - ✓ Bestrijding van de adresgerelateerde fraude
  - ✓ Samenwerken in de BRP-keten (vergroten informatiepositie, kenniscreatie en kennisdelen)
  - ✓ Als één overheid

Belang van LAA 2/2

Maar ook omgekeerd!

- Wat betekent de Belastingdienst voor LAA en voor het samenwerkingsverband?
  - ✓ Risico-gericht terugmelden (belangen bij de BD)
  - ✓ Signaalleverancier tbv huisbezoeken (gerede twijfel)
  - ✓ BD-signalen worden in samenwerking bedacht, uitgewerkt en beproeft (buiten naar binnen, binnen naar buiten)
  - ✓ Kennisdeling (brengen en halen) op verschillende terreinen van LAA en van de overige deelnemers
  - ✓ Initiator en trekker van de Brede Aanpak adresFenomenen (BAF)

LAA werkt !

SCHUNVERLATING Belastingdienst
GAS13.RU
'Juiste toeslag door zuivere BRP'

Toekomst

Verwachtingen

- Wat zijn de verwachtingen voor de toekomst?
  1. Voorkomen van adresfraude door preventieve maatregelen in de BRP-keten (zie bijv. barrièremodel BRP-keten)
  2. Blijven evalueren en leren (doet de fraudeur ook)
  3. Convenant voor de gegevensuitwisseling
  4. Landelijke regie en -coördinatie op de fenomenen
  5. Naar één kanaal voor terugmelden gerede twijfel
  6. Dankzij de samenwerking is de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP (in 2023) aanzienlijk verbeterd
  7. Waardoor de adresfraude, én daarmee ook de adresgerelateerde fraude, in beperkte mate voorkomt!

Afronding

